Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч.235. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 7-го ГРУДНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, DECEMBER 7, 1956. No. 235. VOL. LXIII.

ПРЕЗ. АЙЗЕНГАВЕР ПЛЯНУЄ ПОЇЗДКУ ПО СТЕЙТАХ, ЩО ПОТЕРПІЛИ ВІД ПОСУХИ

Вашингтон. — Пресовий секретар Білого Дому Джеймс Ц. Гагерті подав до відома, що президент Айзенгавер плянує на січень 1957 року поїздку по стейтах, які потерпіли від посухи. Поїздка відбудеться в половині січня ще перед інавгурацією Айзенгавера на другу президентську каденцію. Думка відбути таку поїздку виникла ще під час виборчої кампанії. Триватиме ця поїздка кілька днів і президент Айзенгавер відбуде в тому часі на місцях низку конференцій не тільки з фармерами, але теж і з представниками федеральних, стейтових і місцевих урядів. Докладної програми поїздки ще не встановлено, але Гагерті підкреслив, що Президент відвідає всі ті стейти, які найбільше потерпіли внаслідок браку дощу і снігу на протязі останніх п'яти років. До цих стейтів зараховують Колорадо, Канзас, Міссурі, Оклагома, Тексас, Арізону і Ню Мексіко. Водночас із цим пресовий секретар подав до відома, що през. Айзенгавер прийняв з жалем резиґнацію Картера Л. Бирджесса, заступника секретаря оборони для справ людської сили, персоналу і військових резерв, який відійде із свого становища дня 1 лютого 1957. Хто займе становище Бирджесса — ще не устійнено. Бирджесс був одним із ближчих співробітників Айзенгавера ще за війни і потому в мирний час. Тепер він хоче вернутися, з огляду на збільшення своєї родини, до приватного життя і присвятитися праці в індустрії. Залишаючи своє становище, як заступника секретаря оборони, Бирджесс резиґнує водночас із становища представника уряду в Федеральній Комісії Безпеки. Відійшовши з урядової служби він займе пост президента летунської компанії Транс Ворлд Ейрлайн, Інк. Приймаючи резиґнацію Бирджесса, Президент висловив високе признання для його діяльности і заслуг. Разом з повідомленням про резиґнацію Бирджесса пресовий секретар Білого Дому сповістив ще, що у ЗДА прибуває тепер американський амбасадор до Франції Ц. Даглес Діллон, який перед своїм поворотом до Парижу відбуде в Оґеста конференцію з президентом Айзенгавером.

В Теннесі заарештовано 15 осіб за спротив об'єднанню шкіл

Ноксвілл, Теннесі. — Федеральний суддя Роберт Л. Тейлор видав наказ заарештувати 15 осіб в Клінтоні за те, що противляться об'єднанню в одній середній школі білих і кольорових учнів. В Клінтоні внаслідок заворушень закрито школу на деякий час, але Шкільна Рада повіту Андерсон повідомляє, що в понеділок 10-го грудня можна буде почати навчання в цій школі. Заворушення почалися з того, що білі напали на білого пастора, який вів до середини школи кольорових учнів. Досі в Клівленді заарештовано 16 осіб, бо одну особу заарештовано попереднього дня. Всі вони відповідатимуть за те, що образили суд, бо виступають проти судового зарядження, на підставі якого мають вчитися білі й чорні учні. Між заарештованими є мандрівний проповідник Алонцо Болок, який у своїх заявах виступав проти інтеграції шкіл, та В. Г. Тилл, голова Комітету Білих. Між заарештованими є дві малолітні.

Бальонами випробовують повітряні „ріки" на висоті 30,000 стіп

Лос Анджелес, Каліф. — Метеорологи Каліфорнійського університету Джеймс Анджел і д-р Морріс Найбургер при допомозі великих бальонів випробовують „повітряні ріки" на висоті 30.000 стіп. Ці „джетові струми" вітрів з швидкістю 200 миль на годину і несуть зі собою великі бальони з різнородним приладдям з заходу на схід. Вони часто міняють напрям на північний або полудневий. Радіові сигнали подають кожночасний напрям тих бальонів. Недавно ці бальони залетіли з Японії до Европи, перелітаючи понад ЗДА. Спеціяльні інструменти контролюють тягар, щоб бальони постійно могли бути на висоті отих „джетових повітряних рік".

Нюйоркська поліція шукає злочинця, який підкладає бомби в публічних місцях

Ню Йорк, Н. Й. — Нюйоркська поліція посилює шукання за злочинцем, який останньої неділі підклав бомбу в кіні в Брукліні, яка вибухнула під час сеансу і поранила 6 осіб. У вівторок 4-го грудня той невідомий злочинець аж 11 разів телефонував поліції, школам, стаціям підземки і т.п., що підкладає під загадні об'єкти бомби. Поліція стверджує, що в тих заалярмованих місцях не було бомби, але до тих погроз все ж таки поліція ставиться дуже поважно, бо від 1940 року той невідомий злочинець-маніяк підложив вже 28 бомб, з яких 23 експльодували. Комісар поліції Стіфен П. Кеннеді заявив, що досі поліція шукала за тим злочинцем без публічного розголосу, та тепер треба буде змінити цю тактику, бо тим способом, можливо, легше буде знайти злосливого злочинця, який бавиться своїм злочином коштом здоров'я і безпеки громадян.

Здійснюванням демократичної програми керуватиме окремий комітет

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер найменував 20-особовий дорадчий комітет, який дбатиме про здійснювання демократичної програми в Конгресі. До цього комітету найменовані, між іншими, колишній президент Геррі С. Труман, дворазовий демократичний кандидат на президента Адлей Е. Стівенсон і пані Френклін Д. Рузвелт. Повідомлення про створення цього комітету уважають в політичних колах за дальший крок в тому напрямі, щоб позбавити впливів демократичних противників в Конгресі сенатора Линдона Б. Джансона та спікера Сема Рейбирна. Обидва вони недавно заявили, що не будуть вносити окремих демократичних законопроєктів в Конгресі, поки не ствердять, що урядові законопроєкти не надаються до прийняття. Демократичний провід не погоджується з тою „неґативною" програмою. До цього дорадчого комітету належать ще сенатор Естес Кіфовер і колишній губернатор Вірджінії Джан С. Бетел, 4 конгресмени, 4 сенатори та 5 губернаторів. Сім членів із цього комітету походять із південних стейтів, але всі вони належать до поступовіших елементів в Демократичній партії.

Причиною бруклинської катастрофи була експльозія 37,000 фунтів шнурових запальників

Ню Йорк. — У висліді переведеного досі слідства встановлено, що причиною експльозії в Бруклинському порті, внаслідок якої згинуло 10 осіб і 246 було поранених, міг бути вантаж 37,000 фунтів шнурових запальників, здепонованих в картонах для експедиції на причалі фірми Лукенбах. Ці шнурові запальники були вироблені, на думку експертів, з матеріялу, що вибухає при температурі 500 ступнів Фаренгайта із скорістю яких чотири милі на секунду. Представник фірми, що випродукувала ці запальники і здепонувала їх для дальшого транспорту на причалі Лукенбаха, заявив, що ці запальники не вибухають навіть у зустрічі з вогнем і що вони можуть експльодувати тільки внаслідок діяння посторонньої сили, зокрема від запалення з допомогою ацетиленового газу. Можливість такого підпалу невиключена тим більше, що на причалі знайдено решітки опакування від карбіду, який змішаний з водою, витворює ацетиленовий газ. Водночас із цим подано до відома, що причал Лукенбаха, який мав бути перевірений повністю в понеділок 3-го грудня ц. р., не можна було сконтролювати з огляду на брак відповідної скількости персоналу. Запальники, здепоновані на причалі, містилися в 1,951 картонах і при передачі до транспорту не зголошено, що це вибуховий матеріял, не зважаючи на те, що є інструкція, щоб не можна перевозити без окремого дозволу понад 1,000 фунтів експльозивних матеріялів.

Асамблея Поневолених Европейських Народів домагається санкцій проти СССР

Ню Йорк. — Асамблея Поневолених Европейських Народів домагається, щоб мадярських делегатів викинено з Об'єднаних Націй та щоб застосувати санкції проти СССР за те, що не хоче забрати своїх військ із Мадярщини. До цієї Асамблеї належать представники дев'ятьох сателітних держав з-поза залізної заслони, які після другої світової війни захопили російські комуністи. Асамблея вислала депеші до голов 60-ох урядів вільних держав, які є членами ОН. Окремо Асамблея докоряє західним державам за те, що придивлялися, як СССР брутально нищив мадярських повстанців і як пізніше зорганізував нібито самостійний мадярський уряд Кадара, який у всьому слухає Москви.

РЕЗУЛЬТАТ З'ЇЗДУ ЛЬВОВ'ЯН В НЮ ЙОРКУ: $4,457.35 НА ВИДАННЯ АНГЛОМОВНОЇ КНИГИ ПРО ЛЬВІВ

Ню Йорк. — Діловий Комітет Товариського З'їзду кол. Студентів Львівських Високих Шкіл передав у неділю, 2-го грудня ц. р. представникам Наукового Товариства ім. Шевченка суму $ 4,457.35, придбану під час і з нагоди того з'їзду, який відбувся в днях 10-11 листопада в Ню Йорку. Сума ця призначена на видання окремої англомовної публікації про Львів, древню столицю Західньої України. При передачі грошей Діловий Комітет репрезентували: його голова інж. Володимир Богачевський, якому в першу чергу і завдячується небуденний успіх з'їзду, секретар інж. Олександер Главидовський, скарбник інж. Роман Стефанюк та члени Комітету мґр. Наталія Коваль і д-р Роман Осінчук. Він імені НТШ суму перебрали скарбник д-р Володимир Калина і секретар д-р Юрій Фединський. Передача грошей відбулась у приявності представників місцевого Об'єднаного Комітету мґра Романа Гуглевича, голови, та п. Івана Винника, секретаря. При передачі списано відповідний протокол, з точним означенням, як ця сума має бути використана та які зобов'язання НТШ переймає разом із цією сумою. Книжка про Львів має появитися до кінця 1957 року.

Англія виправдує війну проти Єгипту безсильністю ОН

Лондон. — Безсильність Об'єднаних Націй в справі тривкого розв'язання одначово конфлікту за Суезький канал, як ізраїльсько-арабського спору була головною причиною збройного виступлення Англії і Франції проти Єгипту, — заявив англійський міністер закордонних справ Селвайн Ллойд в середу 5 грудня у генеральній дебаті, яка ведеться тепер в англійському парляменті над закордонною політикою уряду. Він ще раз повторив твердження англійського уряду, що та військова виправа проти Єгипту розкрила перед цілим світом совєтські затії на Середньому Сході. Ллойд вказав м. ін., що між товарами, доставленими з СССР до Єгипту, був мільйон військових накривал, — доказ, що Єгипет ставав арсеналом воєнного постачання для цілого ряду арабських держав, що готовились до війни проти Ізраїлю, і що Совєти підготовлювали в Єгипті терен для своїх „добровільців". З гострою атакою проти політики консервативного уряду в справі Середнього Сходу виступив речник опозиційної партії Праці, лівий Еньюрин Бівен. Однак для уряду мав більше значення — виступ кількох консервативних промовців із правого крила цієї партії, які „з жалем" заявляли, що вони не можуть голосувати за довір'я для уряду. Хоча опозиційні настрої внутрі консервативної партії мабуть не доведуть аж до того, щоб допомогти соціялістам провалення власного таки консервативного уряду що внаслідку спричинило б нові вибори, яких ніхто з консервативних тепер не бажає собі, — проте загально думають, що Антоні Іден перестане бути прем'єром — коментують теперішню англійську парляментарну дебату американські кореспонденти.

Держави Багдадського пакту хочуть зв'язку з НАТО

Вашингтон. — Представники чотирьох мусульманських держав Багдадського пакту, — Мохаммед Алі від Пакістану, Гайдар Горк від Туреччини, д-р Мусса аль-Шабандер від Іраку і д-р Алі Аміні від Ірану — в середу 5 грудня ц. р. відвідали державного секретаря Джана Ф. Доллеса і перевели з ним 40-хвилинну розмову про середньо-східню ситуацію і різні проблеми, які з тим пов'язані. Після того ті чотири державні мужі відбули близько одногодинну конференцію з заступником державного секретаря Гербертом Гувером і керівником середньо - східнього відділу в державному секретаріяті. Названі мусульманські діячі, яких речником був пакістанський амбасадор Мохаммед Алі, заявили, що вони вважають доцільним встановити між Багдадським пактом і організацією НАТО, як також організацією Південно-Азійського оборонного пакту (СЕАТО), тісний зв'язок. Вони просили Доллеса передати цю справу і зреферувати її на найближчій Раді НАТО в половині цього місяця у Парижі.

Перервано переговори між ЗДА і Філіппінами про військові бази

Маніля. — Ведені від довшого часу переговори між ЗДА і Філіппінами про дальше перебування на території Філіппін американських військових баз — перервано в минулу середу 5-го грудня внаслідок неможливости дійти до порозуміння в кількох справах. Найважнішими із них мають бути дві: вимога Філіппін, щоб всі американці на терені Філіппін, також військовики у чинній службі, підлягали юрисдикції філіппінських суддів за провини, зроблені на Філіппінах і щоб фулліпінський уряд мав право вгляду в користування військовими базами на випадок війни. Голова американської делегації Карль Р. Бендетсен, колишній секретар оборони, заявив, що американська делегація вернеться до Вашингтону для перенарад і для вирішення, як і коли будуть нав'язані нові переговори. Деякі філіппінські чинники — коментують американські часописи — хочуть зробити із справи американських баз предметом у внутрішньо - філіппінській партійній боротьбі з уваги на вибори в наступному році. Президент Філіппін Маґсайсай є приятелем ЗДА, а американські бази є основою оборони Філіппін.

Сирія дістала безпосередню перестрогу від ЗДА

Дамаск. — Незалежно від минулотижневої публічної перестороги, яку зробив Президент у зв'язку з відомостями про насичування Сирії воєнними доставами з Совєтів, Сирія дістала безпосередню перестрогу від Вашингтону, що Америка не буде байдужною до ніякої більше воєнної агресії на Середньому Сході, без уваги на те, з чийого боку наступила б агресія. Американський амбасадор у столиці Сирії Джеймс Муз відвідав сирійського прем'єра Сабрі ель-Ассалі у минулий вівторок і в півгодинній розмові з'ясував йому американський підхід до середньо - східніх справ. Американська амбасада відмовилась будь-що сказати про ту розмову, проте стало відомо, що Муз запевнив сирійського прем'єра, що ЗДА однаково боронитимуть Сирію проти будь-якого ворожого наїзду, як теж обороннтимуть будькотру державу Багдадського пакту, якщо Сирія виступила б проти неї. Ситуація в Сирії скомплікована приходом до вирішних впливів у краю просовєтської військової групи під проводом полковника Абдуля Хаміда Сарраджа, яка сліпо підтримує єгипетського президента Нассера.

Польські комуністи прагнуть допомоги від ЗДА

Варшава. — Серед керівних польських кол в теперішньому партійному апараті Циранкевича-Гомулки наростало збентеження і пригнічення, чому американський уряд нібито зволікає з уділенням сателітній Польщі економічної допомоги. Про такі настрої інформують закордонні кореспонденти. Урядові кола в Польщі — твердять вони — покладали надії на заяву през. Айзенгавера з недавньої передвиборчої кампанії, що, мовляв, Америка згідна дати Польщі допомогу, якщо Польща звернеться до неї. Така прохьба від Варшави пішла до Вашингтону, але Вашингтон ще не дав ніякої відповіді. Тим часом від американської допомоги позичкою, чи доставами товарів, харчів і машин, залежить поправа господарської ситуації в Польщі і покращення теперішньої життєвої стопи польського населення, із тим з черги пов'язана політична майбутність теперішнього уряду Циранкевіча-Гомулки. Внутрі польської комуністичної партії ведеться зазята боротьба.

МАДЯРЩИНА НЕ ХОЧЕ ВІДВІДИН ГАММЕРШИЛДА

У БУДАПЕШТІ ВІДБУЛИСЬ НОВІ ДЕМОНСТРАЦІЇ

Об'єднані Нації. — Комуномадярський уряд Яноша Кадара ще раз відмовився допустити на територію Мадярщини представників Об'єднаних Націй, хоч би навіть в особі їх генерального секретаря. Будапештенське радіо повідомило в середу 5 грудня, що приїзд Гаммершилда до Будапешту був би в теперішньому часі „невідповідний". З останній вівторок комуномадярський міністер закордонних справ Імре Горват заявив був Гаммершилдові, що його уряд готов переговорити з ним, Гаммершилдом, про час і деталі його відвідин. На цій основі Гаммершилд заявив на Генеральній Асамблеї, що він задумує виїхати до Будапешту на 16 до 18 ц. м., а під кінець цього тижня вислати туди для підготовлення його приїзду свого заступника, Філіппа де Сейна. Тепер, внаслідок тієї заяви будапештенського радіо, Сейн імовірно не виїде з Ню Йорку. Горват заявив, що він ще не має офіційного потвердження відомости, що її принесло будапештенське радіо і „перевіряє" її. Також сам Гаммершилд не дістав ще офіційної заяви від комуномадярського уряду. Проте в колах Об'єднаних Націй та відістка з Будапешту викликала обурення і негайну реакцію збоку американського амбасадора Кебота Ладжа. Він назвав відмову Мадярщини прийняти генерального секретаря ОН „визовом і образою для Об'єднаних Націй і всього цивілізованого світу, особливо після вчорашньої спроби обдурити нас". Ладж мав тут на увазі запевнювання комуністичних делегатів в ОН і такого „доброго посередника", як індійський Крішна Менон, що Мадярщина „у принципі" погодилася на обсерваторів від ОН і тому взагалі не треба приймати резолюції, зголошеної 14 державами на чолі із ЗДА. Тепер передбачується зголошення нової резолюції, куди гострішої, при чому — як повідомляють часописи — треба сподіватися зголошення виеску на позбавлення теперішніх представників Мадярщини права репрезентувати її, з уваги на їх нехіть співпрацювати льояльно з Об'єднаними Націями.

Тим часом в самому Будапешті продовжувались в середу 5 грудня демонстрації, започатковані у вівторок демонстрацією 15.000 жінок. У середу коло 1.000 осіб зібралось під американською, потім англійською амбасадами. Демонстранти викрикували протикомуністичні і протисовєтські гасла. Військо і поліція розгнали демонстрантів, а два десятки совєтських танків роз'їздили „на всякий випадок". Демонстрації придивлявся м. ін. індійський атташе, якого демонстранти просили, щоб він вплинув на звільнення арештованих. Потім мадярське радіо говорило про „контреволюційні елементи", які, мовляв, пробували знову закаламутити порядок.

Італійські комуністи бунтуються проти свого „вождя"

Рим. — У найчисленнішій італійській позаСовєтським Союзом і ком. Китаєм комуністичній партії Італії зчинився справжній „бунт" проти партійного лідера-диктатора, Толіятті. У внутрішньо-партійних виборах в самому центрі країни, в Римі та римській окрузі, 40 відсотків партійних членів, згуртованих в різних місцевих клітинах і контрольованих компартією організаціях, відмовились голосувати на Толіятті. Подібні „бунтарські" настрої проявились також в інших осередках. У центрі італійського комуністичного руху, в Турині, число партійних членів впало на половину того, що було 8 років тому. В найближчу суботу починається конгрес італійської комуністичної партії. Толіятті зазнав поразки при виборах делегатів на той конгрес від т. зв. Римської комуністичної федерації. З СССР заповіджено приїзд трьох делегатів компартії Сов. Союзу на конгрес італійських комуністів. З уваги на давню італійсько-мадярську та італійсько-польську приязнь, яка м.і. базувалась на традиційному одностайному католицькому характері тих трьох країн, заворушення в Польщі, мадярське повстання і роля Москви у ньому — завдали страшного удару італійській комуністичній партії.

Змагуни з мадярської олімпійської репрезентації вибирають свободу

Мелборн. — Понад сорок членів мадярської олімпійської репрезентації вирішили не вертатися після Олімпіяди на Мадярщину. Більшість — з-поміж них виявили бажання виїхати до З'єднаних Держав Америки. Деякі залишаться в Австралії. Не виключене, що за прикладом мадярських змагунів підуть теж змагуни інших народів, поневолених Москвою. Американський генеральний консул в Мелборні заявив, що американський уряд радо дасть право азилю усім тим олімпійським змагунам — мадярам та іншим, які висловлять бажання залишитися по цьому боці залізної заслони. З-поміж сорока мадярів 25 до 30 осіб, між ними легкоатлети світової слави, хочуть переїхати до ЗДА.

В АМЕРИЦІ

● **34-річна жінка**, мати трьох дітей, посварилася зі своїм чоловіком Френсісом Гейнесом і, „щоб заспокоїти нерви", заалярмувала пожежну сторожу. Суддя, не взявши до уваги її заяви, що вона „потребувала для втишення нервів звуків сирени пожежної машини", покарав її 125-доляровою гривною.

● **Суддя** вищого окружного суду в Бостоні засудив до однорічного ув'язнення жінку Каліфорнії Вітерспун за те, що передала своєму ув'язненому чоловікові в тюрмі під час процьального поцілунку наркотик.

● **Виробник 10-ох місяців** цього року ЗДА продали закордон 159 гелікоптерів за 25,300,985 долярів. З того 126 гелікоптерів пішло до Европи, 21 — до країн Західньої Півкулі і 12 — до інших країн.

● **Республіканський сенатор** із Нюйоркського стейту Ірвінг М. Айвс заявив, що вже незалежний той час, коли 18-тирічні громадяни ЗДА дістануть право голосувати за кандидатів на членів Конгресу та всі інші виборчі становища. Айвс промовив на зборах ІМКА.

● **6,180 стіп** заввишки вулькан Ізалько в Сан Сальвадорі почав викидати лаву, каміння і дим із усіх трьох своїх кратерів. Серед населення зчинилася паніка, бо досі в цьому вулькані був тільки один кратер.

● **Представники** Міжнародної Спілки Вуглекопів домагаються на конгресовій підкомісії праці, щоб Конгрес прийняв законопроєкт про примусову федеральну інспекцію копалень залізної та інших руд.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного різдвяного числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди напевне чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають тим побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати найпізніше до 31-го грудня ц. р.

В СВІТІ

● **Єгипетський міністер** внутрішніх справ оприлюднив, що з „мотивів безпеки" затримано під поліційною сторожею 288 жидів. Чи вони перебувають у концтаборі, чи просто по в'язницях, чи їх лише конфіновано по хатах — не повідомлено. Міністер заперечив, начебто Єгипет видалює всіх жидів і взагалі веде расову і віровизнанєву війну. Затe він признав, що Єгипет хоче позбутися всіх „підозрілих" з погляду „льояльности" людей.

● **Ізраїльський прем'єр** Бен Гуріон вважає єгипетського президента Нассера не тільки за „ворога число 1" для всіх жидів у світі, але й за найбільшу загрозу для світового миру. Він заявив, що воєнна кампанія на Синайському півострові була необхідна, щоб розв'язати ізраїльсько-арабські проблеми, а тільки „поштовхом" до розв'язання.

● **Хоч Туреччина**, щоб виявити свою солідарність з арабсько - мусульманським світом, зірвала дипломатичні взаємини з Ізраїлем, турецька преса, здебільша контрольована урядом, ставиться до Ізраїлю прихильно. Турки вважають, що коли б прийшла реальна небезпека від Совєтів з півночі, а від Сирії з півдня, то природнім союзником Туреччини автоматично стане мала, але сильна й добре зорганізована ізраїльська армія.

● **Західньо - німецький уряд** заявив, що переведе слідство, чи американська радіовисильня „Вільна Европа" не завинила в підбуренні мадярів до трагічного для них повстання. Усі радіовисильні в Німеччині діють на основі концесії від зах.-німецького уряду.

● **Московські часописи** надрукували інтерв'ю совєтських кореспондентів із ЗДА з нєґром-співаком Полом Робсоном, відомим із своїх просовєтських симпатій. Державний департамент відмовив Робсонові видати пашпорт для подорожі до СССР, і Робсон з цієї причини дуже розжалений. Він поздоровив „совєтський нарід" англійською і ламаною московською мовами.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„МАДЯРСЬКА СПРАВА"

Минає вже півтора місяця з того часу, як у наддунайській столиці поневоленої Мадярщини вогнем спалахнула гноблена Москвою воля. За той час багато води перейшло синім Дунаєм, багато пролито крови і сліз. Прояви волі здушують московські танки, носіїв тієї волі вбивають большевицькі кати, але не можуть вони розчавити і вбити самої волі. Вона живе і спалахує знову й знову. І тому цілком зрозуміло, що мадярська справа не сходить із шпальт світової преси, з нарад Об'єднаних Націй та з уст мільйонів людей в усьому світі. Виходило б, що „мадярська справа" далеко не є і не повинна бути тільки мадярською, але на ділі вона все ж таки нею залишається.

У цьому криється велика трагедія теперішнього світу і теперішньої доби. Правда, вільний світ, зокрема Америка і сусідня з Мадярщиною Австрія, виявили багато турбот головно у відношенні до мадярських утікачів, жертв московського терору і насильства. Проте, вважаємо, що вільний і волелюбний світ мусить у першу чергу опікуватись не так жертвами неволі, як радше борцями за волю! Тоді бо не було б і жертв неволі, бо не було б самої неволі.

Розгляньмо цю ситуацію саме з цієї точки зору. Впродовж навіть останнього десятиріччя було багато не тільки принципових ствердженъ, але й практичних заохочень у відношенні до поневолених народів, що вільний світ допоможе їм, якщо вони самі схочуть собі допомогти. Якщо такі принципи, як той, що світ не може вдержатись наполовину вільний і наполовину поневолений, якщо всі засади американської визвольної політики — навіть і без заохочувань до одвертих збройних повстань — зіставити, наприклад, з активною допомогою грекам у їхній боротьбі проти „внутрішньої" совєтської агресії, якщо зіставити їх з акцією Об'єднаних Націй в Кореї і навіть тепер з їхньою акцією в Єгипті, то мадярські повстанці і мадярський нарід таки мали не тільки моральне, але й фактичне право сподіватись від вільного світу активної допомоги в своїй боротьбі.

Візьмімо такий простий висновок: якщо могли бути всілякі „добровільці" під час війни в Еспанії, якщо Москва потрапила мобілізувати своїх „добровільців" навіть для Єгипту і вислати свої танки на здавлення повстання в Мадярщині, невже ж в таких обставинах не могли мадярські повстанці розраховувати на допомогу хоч би таки справді тільки добровільців з вільних країн? Почалося повстання на Мадярщині, Москва грубою інтервенцією почала його здавлювати, невже ж не можна було бодай створити можливостей для мобілізації, озброєння і перекинення до Мадярщини тих, що самі мають добру волю і бажання допомогти мадярам у їхній боротьбі? Чого міг боятись вільний світ, нової світової війни? Нема жадного страху, бо якби Москва була готова до тієї війни, вона почала б її сьогодні і без добровільців у Мадярщині, і взагалі без будь-якої зовнішньої причини, бо вона має свою головну причину-мету: завоювання світу.

Очевидно, що в політиці немає калькуляцій, „що було б, якби було . . . ", а проте ці справи треба видвигати на світло денне і давати їх під розгляд та на осуд публічної опінії. Сьогодні бо немає жадної справи, яка була б справою виключно одного народу, зокрема, коли мова про волю і боротьбу за неї чи за її збереження. При відповідному поставленні мадярської справи від самого початку, при поставленні тієї проблеми на найширшій і найсміліший міжнародній базі, мадярська іскра волі легко могла б розростися не у нову світову пожежу, але у справжню лявіну волі там, де її придавлюється.

„Ню Йорк Таймс", обговорюючи цю проблему у своєму редакційному коментарі, надрукованому в числі з 5-го грудня, ставить кілька дуже актуальних запитів. У першу чергу він підкреслює „серцерозриваючий" факт, що боротьбу на Мадярщині мусіли звести самі мадяри, хоч вона далеко не є тільки мадярською справою. А погоджуючись з тим, що Америка не могла дозволити собі на — в переконанні тієї газети — майже певний риск нової світової війни, яку викликала б американська інтервенція в цій боротьбі, газета все ж таки ставить запит, чи не могла Америка зробити для допомоги мадярським повстанцям більше, ніж зробила, і чи не могла б вона зробити цього ще сьогодні. І вона має повну рацію, ствердивши, що „ці питання тортурують душі багатьох американців", і що це є „гірка думка, що єдиними, які можуть щонебудь зробити, є ті, що подібно як мадяри готові і спроможні рискувати всім для волі".

РОКОВИНИ ПЕРЛ ГАРБОРУ

Під кінець 1941 року американсько-японська політична ситуація була надзвичайно напружена. Затяжні переговори про встановлення пропорції між воєнними фльотами ЗДА, Англії і Японії ні до чого не приводили. Японія гарячково збро́ілась на морі і на суходолі, а політичний союз Японії з Німеччиною й Італією при війні на европейському суходолі згущував атмосферу. У Вашингтоні здавали собі справу з напруженої ситуації і стежили всіми доступними способами за політичними й військовими ходами Японії. Американська розвідча служба перехоплювала і розшифровувала всі повідомлення, що наспівали з Токіо до японської амбасади у Вашингтоні.

Ото ж в суботу 6-го грудня ввечорі перехоплено 14 таких коротких повідомлень. Тринадцять перших відразу ж перекладено і передано президентові Ф. Д. Рузвелтові, який саме тоді розмовляв у Білому Домі з своїм політичним дорадником Гаррі Гопкінсом. В тих повідомленнях була мова й про рух могутньої японської морської фльоти в південному напрямку. Американці знали вже про це і думали, що Японія має на увазі атакувати британський Сінгапур. Рузвелт, що говорив тоді з Гопкінсом про безпосередню загрозу війни, рішив звернутися з останнім наполегливим закликом безпосередньо до японського мікада в справі миру. Висланий у неділю вранці, той заклик наспів — при різниці часу 14 годин між Вашингтоном і Токіо — після півночі до столиці Японії. Японський міністер Шіґенорі Тоґо заніс депешу Рузвелта до прем'єра Гідекі Тойо, і обидва рішили повідомити про неї таки зараз, вночі, імператора. Через чотири роки Тоґо, обороняючись на судовій розправі проти закиду воєнного злочинства, запевняв, що він не знав тоді, вночі проти 7-го грудня 1941 року, що вже не було ніякого глузду будити мікада задля цієї справи. Американські історики виключають, щоб він і його прем'єр не знали тоді, що діється на Тихому океані.

Тим часом останнє із згаданих 14 зашифрованих японських повідомлень розшифровано і переписано у Вашингтоні над ранком з суботи на неділю. У ньому сказано, щоб у неділю 7 грудня о год. 1-ій попол. вашингтонського часу японський амбасадор передав американському державному секретареві ноту в ультимативному тоні. Щойно о год. 10.30 перед полуднем той документ дістався в руки шефа відділу шифрів, ляйтенанта-коммодора А. Д. Крамера, який миттю вирахував, що год. 1-ша попол. у Вашингтоні — це після півночі на Філіппінах і Маляях та над ранком у Перл Гарборі, найкраща пора для летунсько-морських операцій. Проте, адмірал Гаролд Е. Старк, шеф морських операцій, не взяв собі надто до серця того розшифрованого документу, а шеф штабу, ген. Джордж С. Маршалл виїхав був на ранню прогулянку конем, і його можна було знайти щойно вполудне. Правда, Маршалл негайно зорієнтувався, що на всякий випадок треба перестерегти генералів Мек-Артура у Манілі на Філіппінах і ген. Волтера Шорта в Оагу на Гавайському архіпелязі з дорученням — повідомити про це тамошніх морських командантів. З невідомих досі причин, депеша генерала Маршалла відійшла не військовим радіо-комунікаційним шляхом, а через загальну телеграфічну службу Вестерн Юніон, і наспіла на місце призначення не за пів години, а за вісім.

Тим часом у порті Перл Гарбор на Гаваях зосереджена американська тихоокеанська фльота, хоч здавала собі справу з грізної міжнародної ситуації, проте не вжила ніяких поважних охоронних заходів. Більшість оборонних літаків стояли на летовищах один побіч одного, з порожніми ґазоліновими баками і без амуніції. Більшість морського старшинства і моряцтва переводили час, як на спокійному „вікенді". Таким чином, почасти внаслідок просто незнання японського воєнного плянування, почасти внаслідок нещасливого збігу обставин і замалої обережности, скоїлася рідка у всесвітній історії подія.

Цією справді винятковою подією був наскок японського морського летунства на морську силу ЗДА у Перл Гарборі. Вночі з 6 на 7 грудня з'єднання японських воєнних кораблів під командуванням віце-адмірала Чуїчі Наґумо, відмежоване від головної японської морської сили, підплило нестостережно під Гаваї. В його складі було шість літаконосців із 360 бомбардувальниками. В порті Перл Гарборі стояло на якорях, а частинно в доках, 96 воєнних кораблів, між ними 7 найбільших американських лінійних кораблів на якорах і восьмий в доку. Коло год. 7-ої вранці у неділю 7-го грудня два вояки, які слабо орієнтувались в радарно-сиґнальній системі, сиділи біля єдиного тоді діючого в Перл Гарборі радарного апарату. Один із них, Джо Локард, був заскочений раптовим великим блиском. Перевіривши, що це не „дефект" апарату, він негайно повідомив свого зверхника, ляйтенанта Керміта Тейлора, що радар показує, начебто велике з'єднання літаків наближається до Гаваїв. Названий старшина порадив воякові „не перейматися" цим, бо це певне надлітають якісь американські літаки. В той самий момент перша хвиля 183-х японських літаків, з них 51 важкий бомбардувальник, 40 торпедних літаків, 49 легких бомбардувальників і 43 нищильники, — надлетіла в шаленому розгоні на порт Перл Гарбор і обкидала його бомбами. Це було точно о год. 7.55 вранці. Японські летуни були спеціяльно вишколювані у поцілюванні кораблів і належали до еліти японського летунства. Нищівний був вислід їхньої атаки. Впродовж буквально кількох хвилин порт обернувся в пекло. Всі вісім американських лінійних кораблів були смертельно поцілені. Наступна хвиля, 170 японських літаків надлетіла перед 9 год. ранку вже радше для того, щоб „докінчувати" й „удосконалювати" доконане нищівне діло. О год. 9.30 вся операція була закінчена. Якраз, коли падали перші японські бомби, ровером над'їхав поштовий посланець з депешею від ген. Маршалла з Вашингтону до генерала В. Шорта. Посланець пережидав те пекло у рові, а депешу передав — після катастрофи.

Цей напад коштував Японії лише 29 літаків і 55 летунів. Геройським зусиллям несподівано заскочених моряків і летунів вдалося зорганізувати спротив уже буквально під бомбами і під скорострільним вогнем японських літаків. Американці втратили вбитими 2.335 моряків і летунів. Включно з 68 вбитими цивілістами і раненими — американські втрати досягли тоді 3.581 особи.

У справі „загадки Перл Гарбору" аж вісім різних комісій роками переводили слідство. Остання з них, покликана Сенатом окремою резолюцією з 11 вересня 1945 р., зібравши всі попередні матеріяли й доповнивши їх, проголосила 20 липня 1946 року звідомлення на 492-х сторінках друку. Вона м. ін. рішуче відкинула публічно зголошувані закиди, наче б кол. през. Ф. Д. Рузвелт, сам чи в порозумінні з військовими чинниками зумисне зосередив фльоту в Перл Гарборі, щоб, так би мовити, „запросити" японців атакувати її і тим спричинити війну. Більшість тодішніх керівних американських осіб, причасних більше або менше до історії Перл Гарбору, вже не в живих. Проте, живе ще, напр., 73-річний емеритований адмірал Г. Е. Кіммель, тодішній гол. командант тихоокеанської фльоти, автор книжки з цілим рядом поважних закидів і обвинувачень проти тодішнього Вашингтону. Живе теж поручник, що злегковажив радарну пересторогу. Він є тепер полковником і далі все ще виправдується тим, що „просто не здавав собі справи".

Перл Гарбор був — з історичної перспективи — сумнівною перемогою Японії. Вона вправді дозволила японському командуванню майже без спротиву збоку Америки переводити впродовж найближчих місяців воєнні операції на азійському суходолі і в Океанії, проте не надщербила і в найменшій мірі американського воєнно-промислового потенціялу, змобілізувала й зцементувала духово американську націю і спонукала її до того найбільшого зусилля, що закінчилось катастрофою Японії.

„ЗА УКРАЇНСЬКИЙ МАСЛАК"

Лондон. — Це назва брошури, що була видана ще перед першою світовою війною в Києві з приводу спору між росіянами і поляками за Холмщину. Російський уряд рішив виділити Холмщину із складу „Царства Польського", як „исконно-русскую землю". Проти цього протестували поляки, а їм допомагала ліберальна частина російського суспільства, мовляв, тим порушуються права поляків. Брошура „За український маслак" мала своїм завданням показати, що ні Росія, ні Польща не мають права на Холмщину, бо Холмщина — земля українська.

З того часу багато води і крови сплило в ріках Західньої України. Сталін віддав Холмщину „народній" Польщі. Але „історія повторюється".

Між поляками і німцями йде завзятий спір за території, з яких виселено німців і населено там поляків. Німці із східніх територій, що перебувають у Німецькій Федеративній Республіці, влаштовують маніфестації з домаганням повороту їх на втрачені території. Поляки (еміґранти і в самій Польщі) проголошують, що лінія Одри-Нісси має лишитися незмінною навіки. Недавно, під час візити Ґомулки в Москві совєтський уряд підтвердив, що буде всіми силами обороняти теперішній західній кордон Польщі з Німеччиною.

Деякі німці, а також і інші західньо-европейці шукають „легкої" розв'язки польсько-німецького спору. Такий плян подав недавно один німець, що довший час жив в Англії і має тут політичні зв'язки. Його ім'я Вільгельм фон Ріхтгофен. Він послав листа до редакції відомого щоденника „Манчестер Гардіен", і цього листа уміщено у газеті 22 листопада 1956 року.

Вільгельм фон Ріхтгофен пише, що треба привести поляків і німців до згоди і приязни, бо це — шлях до об'єднаної Европи, до якої мають належати „всі цивілізовані европейські нації". Далі він зазначає: „Німеччина не мусить претендувати на дійсно польські території бувшої Південної Прусії (включаючи Лодзь і Вєлюнь) тільки тому, що вони колись належали до Прусії, або на Познань (колишня німецька провінція Позен)". До речі сказати, автор забув, що Лодзь і Вєлюнь належали перед першою світовою війною не до Прусії, а до „Привислянського краю", як провінції царської Росії.

Дальший хід думок німецького автора такий:

Коли поляки погодяться віддати Німеччині землі на схід від Одри-Нісси, тоді „Німеччина повинна піддержувати претенсії Польщі щодо її східньої території".

Свій лист до редакції фон Ріхтгофен закінчує надією на об'єднання Европи, в якій усі суперечки між сусідніми націями забудуться:

„В об'єднаній Европі, якої ми потребуємо дуже скоро, давній антагонізм сусідніх народів мусить забутися, щоб відкрити шлях до здоровішої ліпшої будучности".

Як бачимо, цей плян фон Ріхтгофена повторює давніші пляни росіян і поляків помиритися між собою коштом України. Було так в 1667 році в Андрусові, коли Україну, за виразом гетьмана Петра Дорошенка, „розідрано".

Тепер культурний німець хоче будувати европейську „згоду в сімействі" між „цивілізованими націями" коштом народів українського, білоруського і частинно литовського.

Не знати: чи то бракує авторові листа до „Манчестер Гардіен" знання чи доброї волі. Його географічне блукання між Лодзю й Вєлюнем показує, що для нього карта Східньої Европи мало відома. Може він через те „не помітив" на „східній території Польщі" українців, білорусів і інших?

Три роки тому в тому самому „Манчестер Гардіен" з подібним проєктом замирення поляків і німців виступав французький журналіст Бертран де Жувенель.

Поляки є тієї думки, що вони мають право і до границь Ризького трактату і до лінії Одри-Нісси . . .

П. А.

ПЕЙПІНҐ ПОВЧАЄ МОСКВУ

Загадково виглядає сьогочні становище червоного Китаю в бльоці комуністичних держав. Чи не підготовляє, як завжди таємничий, Схід якусь несподіванку з серії тих післясталінських несподіванок, що так потрясають тепер Москвою?

Відомо, що китайський диктатор Мао Тсе-тунґ на похорон Сталіна не з'явився. На останньому з'їзді, що відбувався у вересні цього року в Пейпінґу, китайська компартія виразно задеклярувала свою незалежність і суверенність в „союзі братніх компартій". Чу Ен-лай у своїй промові на з'їзді не без ущипливости заявив, що „культу особи" — недуги, на яку, мовляв, захворіли свого часу московські комуністи, китайська компартія не зазнала. Також підкреслювано на з'їзді, що й ряду інших помилок, що їх допустилися були в Совєтському Союзі, в Китаї уникнули. Особи, які ближче знають Мао Тсе-тунґа, твердять, що цей новоявлений „вождь китайського народу" хоче вести Китай своїм власним шляхом до комунізму і має широкі претенсії посісти в світовому комуністичному русі місце самого Сталіна, як неперевершений знавець і інтерпретатор марксизму-ленінізму.

З другого боку, з совєтської преси виходило б, що Москва має до червоного Китаю особливий, в порівнянні з іншими соціялістичними державами, „респект" не лише як до країни з 600-мільйоновим населенням, але й рахуючись з „жовтою небезпекою", яку криють в собі китайські диктатори з своєю 10-мільйоновою компартією.

Прикметним щодо відносин між Москвою і Пейпінґом є факт, що про висліди польсько-совєтських переговорів, які закінчилися в Кремлі 18 листопада, совєтські читачі довідалися не так з коментарів своєї ж преси, як з передруку в „Правді" 22 листопада передової статті на цю тему, вміщеної в офіціозі китайської компартії „Женьміньжібао". В цій статті Пейпінґ виступає немовби признаний арбітр між Москвою і Варшавою.

Китайський чільний комуністичний орган з ортодоксальних марксо-ленінських позицій послідовно і нібито безсторонньо аналізує всі дразливі моменти, що спричинили політичні заворушення в Польщі, і, між іншим, коментує події, що сталися на Мадярщині. Варта уваги устилізованість цієї статті, автор якої з китайською чемністю, але гостро й переконливо старається зіпхнути Москву на належне їй в комуністичному світі місце.

Характеристичний вже початок статті, з якого видно, що китайські комуністи зовсім не думають трактувати Москву, як комуністичну Мекку: „Керівники Совєтського Союзу і Польщі виявили спільну рішучість розв'язати справи на основі рівности народів цих країн". Про принципи, що можуть реґулювати взаємовідносини між соціялістичними країнами, „Женьміньжібао" пише, що це мають бути „принципи пошанування територіяльної непорушности, національної незалежности, суверенітету і взаємного невтручання у внутрішні справи". А проте, китайський офіціоз, очевидно, добре знаючи характер московської диктатури і не вірячи в щирість „нової політики" Кремлю, застерігається: „Одначе, встановлення цих принципів не усуває можливости нових помилок, що порушували б ці принципи. І тому питання полягає в тому, як нам ставитися до цих помилок, чи можна їх своєчасно виправити . . . "

Як спричинників заворушень у комуністичному світі „Женьміньжібао" обвинувачує кремлівських диктаторів з їх великодержавницькою політикою і перестерігає Москву такими словами: „Віднині відносини між соціялістичними країнами будуть скріплюватись . . . якщо великодержави (!) будуть звертати увагу на боротьбу з помилками великодержавного шовінізму". Цілком зрозуміло, про яку, зокрема, великодержаву і який шовінізм іде тут мова!

У дещо делікатнішій формі згадує „Женьміньжібао" про економічний визиск Польщі Москвою, що був одною з головних причин познанських заворушень, і квітчастою мовою розписує, що, мовляв, „хмари, які затьмарили були відносини між Совєтським Союзом та Польщею і між двома партіями, вже розвіялись, і знову засяяло сонце співпраці". Про які це хмари говорить Пейпінґ? Це, зокрема, про 700 мільйонів рублів, що їх СССР „позичив" був Польщі і що після нарад у Москві будуть вважатися вже сплаченими Польщею, „як відшкодування за недостатні (!) суми, одержані Польщею з продажу польського вугілля Совєтському Союзові протягом 1946-1953 років". Для кого не ясно, що висловом „недостатні суми" китайська газета прикриває колоніяльний грабіж польського вугілля Москвою, за який розплачувалась вона, як хотіла, своїми безвартісними рублями?

В завуальованій формі, хоч не без сарказму, висловлює „Женьміньжібао" опінію Пейпінґу про останні події на Мадярщині. „Совєтсько-польські переговори, — сказано у цій статті, — матимуть позитивний вплив на мадярський нарід тому, що мадярський нарід з цих переговорів зможе переконатися, що політика Совєтського Союзу у відношенні до країн народної демократії є справді політикою рівности, приязни і взаємодопомоги, а не політикою підкорення, аґресії і пограбування". А далі, оправдуючи, як і годиться комуністичному офіціозові, криваве здушення протикомуністичної революції на Мадярщині, з другого боку Пейпінґ просто диктує Москві, що вона мусить робити далі: „Якщо в совєтсько-мадярських відносинах мали місце будь-які помилки, то Совєтський Союз рішуче виправить їх і буде старатися усунути їх наслідки, як то зробив він у відношенні до польських товаришів". Пейпінґ у посередній формі вимагає також, щоб Москва „на абсолютно рівних основах" провела переговори з мадярським комуністичним урядом і вжила належних заходів щодо совєтських військ, які знаходяться на Мадярщині".

(Закінчення на стор. 7-ій)

А. Василишин

В ЕВРОПІ НА ВАКАЦІЯХ

(4)

Навіть в часи тяжкої повоєнної руїни і загального зубожіння озеро Кеніґсзее принаджувало маси туристів. Тому то й нічого дивного, що тепер, коли Німеччина відбудувалася і стала суверенною державою з загальним добробутом, тут ще більший рух. Хмари прогулянковців спішать — хто залізницею, хто автобусом, автом чи мотоциклем, а хто таки пішки — щоб поплавати на цьому озері, налюбуватися видами його мальовничих берегів і многократним відгомоном голосу серед скельних стін, відпочити на півострові Бартольоме або відвідати „льодову каплицю". Інші перепливають ціле Кеніґсзее, переходять на другому березі вузьку шийку і йдуть попад Оберзее аж до шумного водопаду. На тій самій шийці побудовано недавно невелику гостинницю в стилі, подібному до нашого гуцульського.

Не забули ми поїхати до містечка Прін над Хімзее, найбільшим баварським озером, що має 32 кв. миль поверхні. Ми поплили пароплавом до „Панського острова", де оглянули ще раз розкішний палац баварського короля Людвика II, що його побудував він на зразок версальського замку в 1878-1885 рр. коштом 72 мільйонів долярів. Його чудову „дзеркальну" залю прикрашують численні канделябри з золота і кришталів. Кожної суботи вечером запалюють тут 4.000 свічок, яких світло відбивається і заломлюється в дзеркальних стінах і в безчисленних кришталах. Тоді теж грає в цій залі оркестра. Та не це було головною метою нашої поїздки до Пріну. Ми хотіли розвідати дещо про наших скитальців, які мали там перебувати в домі старців. На жаль, і ця наша виправа не увінчалася успіхом. У домі старців проживають там тепер самі німці. Були в ньому і наші скитальці, але їх перевезено до Мюнхену.

V

А все ж віднайшли ми своїх. Я не сумнівалася, що знайду їх, бо їх ніхто нікуди не перевозив. Вони лежать спокійно на міському кладовищі в тіні парафіяльного римо-католицького костела в самому центрі міста, а кам'яні хрести на їх могилах — це тверді, незатерті сліди нашого постою на довгому, тернистому шляху. Не багато їх, але всім нам дорогі.

Ось могила тієї пані, елеґантної в житті і творчості, авторки „Шестикрильця" і „Непоборних", сл. п. Катрі Гриневичевої. Недалеко неї друга, не менше дорога, молодого многонадійного поета, безстрашного альпініста, ентузіяста вільних піднебесних просторів, сл. п. Андрія Гарасевича, української жертви гордопишної, недоступної „Вацманової". А далі могили заслуженого громадського діяча, кол. посла до варшавського сойму директора Центробанку Ст. Кузика, балетмайстра Саєнка, полтавця Біденка.

Всі вони чистенько утримані, а на могилі Гарасевича застала я фляканчик із свіжими квітами. Щойно по повороті до Ню Йорку довідалася я, що пп. Гарасевичів при їх від'їзді з Берхтесґадену до Америки запевнили їх німецькі приятелі, що заопікуються могилою їх незабутнього одинака. І вони ретельно дотримують слова, даного перед 7-ми роками. Підкреслюємо це як зразок німецької солідности, якої й ми могли б від них навчитися.

Цвинтарний сторож веде нас у куток і показує ще одну занедбану, зарослу муравою українську могилу з почорнілим хрестиком, без ніякого напису на ньому. Може його змили дощі, а може й зовсім не було. На гробі в'язочка давно зів'ялих квітів. Видно, якась милосердна душа поставила їх там колись. Від сторожа довідуюся, що в цій могилі спочиває Маріян Сохань. Молоденький Сохань — трагічна жертва безглуздої міжусобиці між нашою патріотичною молоддю. Було це в часі Листопадового Свята в 1946 р. До суперечки прийшло через спірну тоді справу нашого національного прапору: синьо-жовтий чи жовто-блакитний? Молодим гарячим головам не стало терпцю. Від слів прийшло до бійки, а в її результаті молодого Сохання віддано до лічниці, де він і помер. Часи змінилися дещо. Ми роз'їхалися по світі. Багато з нас різними, переважно посередніми дорогами, дізнались про долю своїх рідних в Україні. І може десь там на Тернопільщині старенька мати Сохання виглядає вістки про свого сина. А він лежить у кутку берхтесґаденського цвинтаря, забутий, безіменний . . .

Ми помолилися за душі наших земляків, зложили по китиці квітів на їх могилах і поробили світлини, — може колись пригодиться яка своякам померлих.

Відтіль поїхали ми на новий цвинтар, положений за містом, праворуч дороги на Кеніґсзее. Там спочивають відомий громадський діяч, отаман УГА Володимир Котович і Тетяна Морозова з Полтавщини. Могила Котовича також дуже гарно утримана. На могилі стоїть на залізнім підніжжі вилита з бетону урна, в якій посаджено тривалі квіти. Сюди також — як нас інформував сторож — приходить від часу до часу якась старенька жінка і доглядає могилу. Ми повернули на старий цвинтар і замовили у сторожа новий хрест з відповідним написом на могилу Сохання. Він згодився зробити такий хрест, але заявив, що хрест стоятиме на гробі всього один рік. Тоді скінчиться реченець, до якого заплачені місця на цвинтарі для наших померлих. На дальший період заплати вже не приймуть, бо старий цвинтар, положений в місті, буде ступнево зліквідований. Там залишать покищо гроби небіжчиків, яких рідня живе в місті або в берхтесґаденській окрузі. А могили всіх інших, навіть тих німців, яких родини проживають поза берхтесґаденською округою, будуть зрівняні з землею.

Знаю, що ця вістка неприємно діткне родини наших померлих, але я свідомо подаю її до їхнього відома, бо здогадуюсь, що вони захочуть щось в цій справі зробити. Найкраще було б перенести тлінні останки їхніх рідних на новий цвинтар, дармацо це зв'язане з деякими коштами. За ближчими інформаціями раджу звернутися на адресу Friedhofsverwaltung in Berchtesgaden, Bayern, або і до римо-кат. парафіяльного уряду (Roem. kath. Pfarramt in Berchtesgaden, Bayern). Добре було б повести в цій справі всім заінтересованим спільну акцію, яку можна б перевести через ЗУАДКомітет чи УСХ у Мюнхені. А тоді може милосердні люди не забудуть і про тлінні останки нещасливого Сохання, який мабуть тут не має нікого.

(Кінець)

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

Оксана Керч

ПАМ'ЯТІ ЮРІЯ ЯНОВСЬКОГО

Коли пахуча земля київська вгорнула на спокійний, вічний сон одного з рештки недобитих, великих синів України, Юрія Яновського, — то подія ця не порушила загальної тиші, в яку заколисалася еміграційна еліта, добившись до „берега спокійних вод, до старости низьких осель".

Минулися геть, у невідкличне, часи, коли втрата визначного, великого (може єдиного в своєму роді) письменника була днем загальної жалоби, була приводом до маніфестації пошани, вдячности померлому. Споживачі культурного пожнив'я, а то й товариші пера, задивлені у власну велич, у свої турботи — прийняли коротеньку згадку про смерть, як щось, подібне до тисячі побутових явищ.

Особлива тиша супроводила Юрія Яновського в останню дорогу й у рідній столиці. Мала група людей на „громадській панахиді", обережні промови, малесеньке місце в газеті, обрамлене чорним чотирикутником, офіційна, знекровлена доповідь голови Спілки Письменників у Будинку літератури і... пливи собі, душе, на той світ чимскоріше, а нам не заколочуй животіння...

Та там і живого письменника тримали в незрозумілій, на вигляд, резерві, без розголосу видавали твори, стримувались від перекладів на „мови СССР-ської імперії". Життя Яновського зумисне оточувалось тишею і млявістю, що так принижує лет творчої уяви, діє так депримуюче на розвій письменника. Це особливе піклування письменником убік несприймання його творчости, вбік повсякденного відчужування його від читача, впарі з моральним знущанням відомих поліційних органів, — це звичайний трюк московської політики супроти залишених при житті представників літератури і мистецтва підбитих народів. Москва, винищуючи все цінне, рівночасно висуває й лянсує бездарних, нікчемних неотес, щоб, протиставивши їх московській інтелігенції — влещувати своїй шовіністичній манії великости.

Чи цим Москва вбиває двох зайців, — невідомо, бо й серед москалів за „соціялістичного реалізму". — хай і при великій підтримці держави, — на таланти довгі-довгі роки стояла посуха. Вихолощені з мистецьких признак віршища, колись обдарованих, але зламаних і розчавлених письменників, стирчать на пустелях імперії чортополохами і грізним мементо підкорених — ніяк не лякають заспокоєну переможну „матушку". Во славу їй, неславній, ці частушки з галасом, прикметним рабам-варварам, розносять у всі кінці імперії звук фальшивих фанфар.

Чистопробний тон творчости нашого письменника звучав до кінця в загальному галасі скромно й тихо, надто тихо, вносячи очевидний дисонанс у ярмаркову метушню совєтського псевдомистецтва.

Кожну появу нового твору супроводила повна недовір'я мовчанка, смертельна тиша, в якій уже не знати, перед чим тремтіли руки в критика, в читача. Чи можна його взагалі читати, без риску втратити волю, життя?

Над українським письменником впродовж цілого творчого життя висіла лапа і застережливий жест тієї лапи, що ускладнив нервову хворобу шлунка, загнав його передчасно в могилу.

Юрій Яновський появився на літературному обрію 30-их років, зразу привертаючи до себе увагу старших від нього й уже тоді славних письменників — Хвильового й Куліша. Так склалося, що в цей час буйного, хоч і короткотривалого, розквіту української культури, — ґроно письменників, у яке попав Яновський, — мало чітко окреслений профіль. Хвильовий, як трубадур революції, оформив стиль своєї доби. Куліша хвилювало національне питання. Слісаренко, Досвітній, Любченко — кристалізували лапідарний, оповідний стиль. Підмогильний, Гжицький, Головко — малювали широкі полотна-романи. Антоненко-Давидович, Йогансен, Сенченко були майстрами репортажів. Панч, Івченко, Косинка дали імпресіоністичний аспект революційного села в Україні. Смолич створив тип сенсаційної повісти. Едвард Стріха, Вишня, Вухналь різьбили свої твори гострим лезом сатири. Ясно, що в такому оточенні, серед такої добірної компанії — молодому письменникові було або загубитись, або виплисти на власний, оригінальний шлях. І він цей шлях знайшов.

Починав з поезій. Спершу писав по-російськи, а згодом, під впливом свого метра Михайла Семенка — по-українськи. Семенкові присвячує Яновський такі рядки в своїй першій повісті („Майстер корабля"):

„... Михайль — мій колишній метр. А загалом він ватажок лівих поетів нашої країни. Футурист, якому завше не хватало якоїсь дрібниці, щоб бути велетнем... Романтик з романтиків, що за-хання. Поетична творчість зібрана в збірці „Прекрасна Ут". Вона пропахчена морем та степовими берегами України. Крім емоційних, поетичних моментів, тут зустрічаються глибокі рефлексії — не такі вже звичайні в молодого (22-річного) поета:

„О, ти моя дурна пора!
О, ти моя нудьго стара,
Коли тебе я напою
І шхуну з дерева мою
Між рифів проведу і скель
До берега спокійних вод,
До старости низьких осель,
Де год як день і ніч як год.
Впаде коли на скроні сніг?
І буде старість на мені?"

Вслід за цим починається прозора творчість, а радше поетична в прозі, в якій, як і слід у ті часи — головну ролю грала форма. Форма в збірках оповідань „Кров землі" та „Мамутові бивні" — є головним компонентом. Сюжет незв'язкий, неважливий, зате мова повна підбираних, вишукуваних слів, неспокійний, уривчастий ритм коротких речень, наголошування звучности, звуков'язних імен та назов. З тих неспокійних, для нашого часу незрозуміхував це за насмішкувату, трохи цинічну гру очей..."

Від колишнього метра у Яновського залишилося експериментування формою й романтизм, що не покидатиме вже його до останнього диних і навіть томлячих оповідань виросла на ґрунті праці в кінофабриці — повість „Майстер корабля". Це була книга, що привернула увагу вдумливих критиків, а ще

(Закінчення на стор. 4-ій)

Микола Ку-ренко

ГРИЦЬКО ЧУПРИНКА

(У 35 роковини смерти поета-борця)

Цього року минуло 35 років від смерти українського, популярного у свій час, поета Григорія Чупринки. Большевики розстріляли його 28 серпня 1921 року, разом з іншими членами Центрального Повстанського Комітету, що підготовляв повстання на Правобережжі у зв'язку з Другим Зимовим Походом під командою Ю. Тютюнника. Смерть поета відбулася у тісному зв'язку з Трагедією Базару, попередивши її на три місяці.

Григорій Чупринка народився 15 листопада 1879 року в містечку Оглаві (Гоголеві) на Чернігівщині. Батьки його були хліборобами з козацької верстви.

Як поет займає Чупринка в історії української літератури своє власне місце, давно вже признане йому критикою. Перший його український вірш був надрукований 13 травня 1907 року у газеті „Рада". Пізніше появляються окремі збірки його поезій. В 1910 р. — „Огнецвіт", „Метеор" й „Ураган", в 1911 р. — „Білий гарт", в 1912 р. — „Сон-трава" і „Контрасти", в 1913 р. — поема „Лицар-Сам". Ці збірки робили ім'я Чупринки популярним, і всі українські видавництва побивалися за його співробітництвом.

Непокірність вдачі Чупринки проявлялася вже під час його середньошкільних студій. У 1905 році він приймає гарячу участь у революційному русі та стає його провідником на рідній Остерщині. За царських часів зазнав Чупринка ув'язнення й заборони жити у рідних місцях.

Під час першої світової війни Чупринка уникає війська, щоб не боротися за чужі інтереси, він працює „на оборону", — стає дрібним урядовцем у лісництві. Але ось надходить революція 1917 року й Гр. Чупринка кидається в українське громадсько - політичне життя, одначе не вступає до жадної політичної партії, що тоді відігравали ролю, тільки симпатизує з соц.-самостійниками, як партією переважно військовою. У травні 1917 року виступав Чупринка на 2-му військовому З'їзді, бадьорий та веселий, одягнений у військовий мундур. Він, що протягом першої світової війни уникав війська, вступає як один з перших у перший український полк ім. Б. Хмельницького. Чупринка, популярний поет, із ім'ям, відомим серед усієї тодішньої української інтелігенції, на 38 році свого життя добровільно стає звичайним козаком першого українського полку та йде з ним на фронт. Серед козаків Чупринка мав великий вплив, авторитет і пошану.

В липні 1919 року на доручення Повстанського Комітету у Києві організує Чупринка повстання на Чернігівщині. Два тижні боролись повстанці Чупринки проти большевицьких полків в броварських лісах і врешті мусіли припинити повстання. Повстанці порозходилися по Полтавщині, а сам Чупринка удався до Києва, щоб рятувати матір і сестру, що їх большевики арештували як „заложниць". При в'їзді у Київ поета арештували чекісти, але він таки добився того, що матір і сестру випустили. Заходами українського громадянства повелося врятувати від розстрілу й самого Чупринку.

Большевики вивезли його у Кожухівський концентраційний табір, під Москвою, звідки згодом вийшов на волю, а пізніше дістався на Україну. Було це в 1921 році. Чупринка перебував тоді виключно в Києві, бо большевики ще більше боялися його перебування на Чернігівщині, ніж свого часу царська адміністрація. У Києві поет стає членом Центрального Повстанського Комітету і всією душею віддається плянові загального повстання на Правобережжі восени 1921 року у зв'язку з наступом Ю. Тютюнника, тобто Другим Зимовим Походом.

Грицько Чупринка

Але головна тодішня большевицька зброя — шпіонаж і провокація діяли завзято. Наслідком зради Центральний Повстанський Комітет був заарештований і всі його 39 членів разом з Григорієм Чупринкою були розстріляні 28 серпня 1921 року. Така доля спіткала й багатьох повстанських отаманів по цілому Правобережжі.

За 35 років від смерти Григорія Чупринки його громадське значення як поета-борця виросло надзвичайно й набагато перевищує його значення літературно - мистецьке, хоч і воно не мале. Творчість Гр. Чупринки, особливо у ділянці форми, була новим і поважним досягненям у розвитку української поезії.

Григорій Чупринка є рідким поєднанням у одній особі мистця-поета і борця-лицаря. На тлі сучасної дійсности на Україні, постать Гр. Чупринки стає немов блискуча зоря серед темної ночі. Там, на під'яремній Україні, крім різних Тичин і Галанів, один з найкращих сучасних майстрів українського слова написав „Пісню про Сталіна", а на еміґрації є люди, що такі явища „пояснюють" і виправдують своєманітною еміґрантською „діялектикою".

У цей страшний для гнобленої української душі час ліком і гимном непокори та віри у свої сили є слова Григорія Чупринки:

„Я не гнусь, мов раб, під гнітом,
Доле, мачухо лиха.
Знай — з тобою, з цілим світом
Я поб'юсь з лицем відкритим
Проти злости і гріха".

І поет бився проти найгіршого гріха сучасности — проти большевизму, боровся не лише мистецьким словом, а із рушницею в руках, як козак Богданівського полку і як повстанський атаман. Бо

„... поет не ґлядіятор,
Що бавить натовп цирковий!
Поет — пророк, поет — новатор
І вільний мученьжиттьовий".
„Як гнів і жаль його охопить,
Він дух свій виявить в бою
І кров'ю власною окропить
Жагучу проповідь свою!"

Свою жагучу проповідь він і окропив власною кров'ю, перегукуючись у вищеподаній поезії з лицарями Базару, що в останню хвилину свого життя співали національний гимн.

Григорій Чупринка діяв і помер так, як учив, як виспівував у своїх дзвінких поезіях.

Григорій Чупринка довго буде ідеалом поета, що жив і помер у величній гармонії із своїми поезіями, в яких закликав до боротьби за Україну, вільну від Москви й комунізму, та запалював віру у перемогу.

***

Збірник творів Грицька Чупринки, разом з критико-біографічною статтею Вол. Дорошенка (з неї зачерпнуті дані і для цієї статті), виданий у чеській Празі 1925 року заходами Українського Громадського Видавничого Фонду. Цікаво, що ініціятива того видання належить „Комітетові Українських Товариств м. Ню Йорку для вшанування пам'яти розстріляного большевиками українського поета Григорія Чупринки". У лютому 1924 року Комітет надіслав фондові 360 долярів, як збірку добровільних пожертв і прибуток з концерту, влаштованого на спомин поета. Ця сума й дала почин тому виданню. Українська Громада у Ню Йорку ще 32 роки тому не лише розуміла значення Григорія Чупринки, а й здобулася на ініціятиву в ушануванні його пам'яти. Тепер таку ініціятиву проявляють у Ню Йорку товариші зброї Чупринки. Добре було б і в інших українських осередках ще цього року влаштувати, хоч скромні вечорі, присвячені пам'яті поета та перевидати збірник його творів, що є вже бібліографічною рідкістю. Є вістка, що ніби ще десь є і рештки громадських грошей, зібраних згаданим Комітетом. Слово за тими, що мають про цю справу певні дані.

Ідеали Григорія Чупринки ще не здійснені, а його постать належить не лише до історії, а є вона й прологом до української світлої майбутности.

Остап Тарнавський

МИСТЕЦТВО

Танцює балерина під кінкстами
На сцені, що украли в Пікассо;
І виструнгена горними клярнетами
Підвергується туга про ніщо.

У серці неокреслене пожадання:
В платок мовгання загорнутий крик;
І до просторів мрія нерозгадана
В кімнаті мізку, наге самітник.

В заулках міста пристрасті приховані,
Де горний вегір під стовпом оглух;
За муром різаним, у темній повені
Витонгується думка в смілий рух.

Засвігує фантазію ліхтарнею,
У ніг, яка далеко — мов нема,
Де балерина з серцем, як з кокардою,
— Засмугена, як погляд із вікна.

1954

З нововиданої збірки Остапа Тарнавського „МОСТИ", що вийшла друком в мистецькому оформленні Якова Гніздовського, заходом Об'єднання Українських Письменників „Слово".

ЮВІЛЕЙ МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО

Українське громадянство Торонта й околиці, а з ним і вся українська суспільність святкуватиме в неділю 9-го грудня ц. р. небуденний ювілей 30-річчя мистецької діяльности оперового артиста Михайла Голинського.

Михайло Голинський в опері „Турандот", муз. Пуччіні в ролі принца Каляфа

Немає ні одної української численнішої громади в ЗДА і в Канаді, яка не знала б Михайла Голинського і якої не відвідав би він із своїм концертом двічі-тричі, чи й більше разів. Ім'я Михайла Голинського відоме скрізь у цих країнах, відоме воно і нашій новій іміґрації з Києва й Львова. Українська преса назвала його королем українських тенорів, а англомовна преса рівняла його, а подекуди ставила вище від славного Карузо!

Шлях Михайла Голинського прослався з-під сільської стріхи галицького села (Вербівці, пов. Городенка) до столичних опер Европи крізь поля кривавих змагань першої світової війни, в якій він одержує рани, виліковується і вночі з 31-го жовтня на 1-ше листопада 1918 року у Львові сповняє службу рідному народові в головній кватирі в *Українському Народному Домі*, стаючи одним із співучасників і співтворців безсмертного Листопадового Чину. Рік пізніше — як про це згадує у своїй статті в „Свободі" за 22. XI. 1938 р. Роман Придаткевич, — він у Києві, в річницю Листопадового Чину бере участь у врочистому концерті, на якому був присутній Головний Отаман Симон Петлюра, президент ЗОУНР д-р Є. Петрушевич, представники чужих держав і численні достойники.

Оцей листопадовий концерт та ряд інших — це й перші ступні мистецької кар'єри Михайла Голинського. І коли з невдачею Визвольних Змагань довелося скласти зброю — рушницю і набої, то М. Голинський стає на службу своєму народові другою зброєю — своїм мистецтвом. Роки 1920-24 — це роки співацьких студій — зразу у Львові (у відомого проф Ч. Заремби), а далі — повних чотири роки в Італії в Медіоляні у славного тенора, члена опери Ля Скаля Едоардо Гарбін. Мистецький тріюмф нашого героїчного тенора починається дня 29 червня 1925 р. у Львові з виступом в міській опері в ролі Каня в „Паяцах". Зразу ж заанґажовано його до т. зв. „Опер поморських" в *Торуні, Видґощі* і Грудзьондзу, де працював як перший тенор, звідтіль перейшов до Великої Опери в Варшаві, потім прийняв місце першого тенора в Державній Опері в Одесі і Києві. По повороті до Львова анґажують його на 35 гостинних виступів в Львівській Опері, потім виступає він у Державній Опері в Берліні в „Аїді", і тут дирекція анґажує його на цілий сезон. Але приходить запрошення від народного комісара Миколи Скрипника до столичної державної опери в Харкові. І вибір випадає на хоч поневолений большевиками, але рідний, український Харків. Умову з берлінською оперою вдається мирно розв'язати, і наш мистець повних три роки співає в Харкові до кінця сезону 1929 р. У квітні 1929 р. дирекція „Большого Театру" в Москві запрошує Голинського на гостинний виступ в „Аїді" в ролі Радамеса. Наш мистець погоджується, але під умо-

(Закінчення на стор. 4-тій)

І. Шуварська

ОСІНЬ

Несподівано ще раз потепліло. Я вийшла з дітьми на прохід. У прозорих верхах дерев тремтіло у гарячці останнє листя. Птахи даремно намагалися впасти гармонійним співом у поданий природою, вже нежданий, тон. Над рікою скиглили меви.

Я сіла на одну з лавок, що стояли у великому колі; діти побігли на травичку збирати листя. Рікою пересувались в один і другий бік кораблі тихо, маєстатично. На лавку, навпроти мене через площу, сіла жінка у довгому чорному плащі з побляклим волоссям, що розбурхано спадало їй на плечі. З одного й другого боку від себе поставила у безпорядку напхані чимось торби. Сиділа з хвилину і дивилась на воду. Потім вийняла з однієї торби иття й почала плести.

Розпачливий образ вражав мене болюче, безрадно тулився до мого серця і я, так само безрадно, піддавалась його впливові: він зливався з іншим, минулим.

Европа, війна. Сидимо на якомусь маленькому двірці, на власному баґажі. Над нами осипаються липи. Дивимося в заграву вечірнього неба, і чекаємо на поїзд, який бозна коли приїде. За пляном він вже давно мав бути.

— Цікаво, чи ми до завтра доїдемо! — духово понад непевністю, всміхнулась у мовчанку найстарша з нас — наш майстер: танцюристка, яка від кількох років своїм витонченим мистецтвом обдаровувала радістю усіх, що любили танок. Тепер вона була в дорозі до Берліну, де завтра з нами, своєю викоханою камерною групою, нас було дев'ять, мала виступити перед добірною публікою.

— Але ж мої високоповажані, де ж так можна спізнюватись?! — таким докором готові нас прийняти високі достойники цієї країни. — Жартувала від щирого, недоторкненого буденними клопотами серця.

—Колеса котяться для перемоги! — з написів на поїздах зацитувала одна з товаришок, — не забувайте, — відповімо...

— А ми, на жаль, „Blindgänger"... — підхопила й продовжила її думку друга й добродушно засміялась, відкривши широко уста. (Ми дійсно не були благонадійною зброєю, мали інші погляди на світ і людей). Ще кілька дотепів на цю тему і під час того з рук до рук помандрувала цигаретка, подарована однією з товаришок.

Марія, це було ім'я нашого майстра, передала цигаретку сусідці, випустила тонким шнурочком дим з уст і, кашляючи і сміючись, нахилилась над одною з торб, що стояли навколо неї.

— Я берусь за свою панчоху, мої пані, — ледве промовила крізь задушуючу її веселість, і вийняла з торби започатковане плетиво — ясну зеленкувато-голубу волічку.

За нею й інші пригадали собі волічку, переважно розпущену із старих светрів, плетенням з якої доповнювали свою небагату, але вишукану гардеробу. Усі ми любили бути для себе відповідно й елеґантно одягнені, тому ж, що воєнні обставини не дозволяли черпати з повного, кожна з нас возила із собою свою плетню, яку Марія несподівано охрестила „панчохою". В оваційний сміх замішалось дзенькання дротиків. Я неохоче бралась за плетіння, бо не дуже вміла, так і тоді не рушила цієї праці і розсіяно дивилась на товаришок. Вони були гарні й переважно котячо гнучкі, а дехто подобав на квітку з орієнту. Марія сиділа між двома торбами й виглядом сильно нагадувала молодого лева, який іґнорує наслідки вільної поведінки у неволі. Її обличчя одухотворювала усмішка, зраджуюча, що за відвертим чолом зродився в неї новий небуденний помисл, який, за всяку ціну і наперекір усім заборонам і перешкодам, треба буде ввести в світ.

— Я таки цю жидівку прийму, — сказала тріюмфуючи і не підносячи очей з виростаючого під її руками у форму светра. — Без паперів, без дозволу: досить, що вона талановита й має добру школу...

Хтось зачав пісню, зложену нами спільно про „кацет", це коли Марії перший раз погрозив ним уряд. Марія бадьоро підхопила мелодію й ми співали.

Зеленкувате, просте волосся Марії спадало гривою на рамена, охоплені ґранатовим плащем, що сягав мало чи не до самих тонких стіп...

І раптом, вона сидить тут, в Америці, у парку навпроти мене — викривлений побляклий образ минулого...

Але ні, це ж якась „бомка". Та так від неї віїнуло вже втраченим, що я не годна затримати влади над собою і, немов оп'яніла, переходжу площу у напрямку до лавки, де сидить ця бідна людина. Вона завважила мене й опустила плетню: чистенька рожева волічка квіткою відбилась на полах чорного плаща.

— Не оглядай мене! — закашлялась „бомка" і всміхнулась від уха до уха. — Я тебе давно пізнала, хоч і волосся твоє смішно коротке.

Я шепнула лише: Марія! — і сама не знала, чи так вітала дорогу людину, чи зверталась до Матері Божої.

— Сідай коло мене! Маєш цигаретку?

— Ні, я вже від кількох років не курю.

— Ти хвора?

— Мої нерви...

— Нерви! — вона хитнула головою і тихо засміялась. — Так, так, коли б не ті нерви!..

— Що ви тут робите?! — вихопилось розпачливо з моїх грудей.

— Дорога моя, де ти мешкаєш?

— Ось тут навпроти, — показала я.

— І ти її ніколи не зустрічала?!

— Кого?

— Та ту жидівку, що ми її тоді наперекір закону прийняли до нашого гурту: вона ж тут за мостом мешкає, у тих люксусових кам'яницях. Багачка і... єдина, що мене не забула. Ви всі пішли своїми дорогами; й вона, але вона на мене оглядалась. Ми листувалися. Востаннє вона написала до мене пів року тому, повідомила, що має доню. Відтоді до сьогодні на мої безчисленні листи не відповідала. Я зрозуміла, вона перейнята дитиною. Заощаджених моїх грошей вистачило саме на подорож сюди й назад. А дарунок для дитини: ось це — панчоха! — і вона традиційно кашляючи і сміючись, показала мені плетню: светерочок, який вона закінчувала, оброблюючи гачком. — Ще до того штанятка, шапочка та рукавички, — усе з мого хатнього жакету, пам'ятаєш? — Я пам'ятала.

— Що робите тепер у Німеччині?

— Все щось інше, як прийдеться. — І не відверталася від роботи.

— Невже ж більше не танцюєте?!

Піднесла трохи поли плаща: — Куди ж з такими жилякками? А серце! а кашель! так, так, дорога моя, коли б не ті нерви!

— Що ж поробляє ваш чоловік?

Нервово здригнулась і глянула блискучими очима. — Мій чоловік живе з іншою — ми перестали взаємно розумітись.

— Маріє, ходіть до мене. — І я взялась за одну з торб.

— О ні, голубко, це не потрібно; вистачить, як скажу одній з вас про все, а то зроблюсь ще сантиментальною... бачиш, я вже духом наставилась говорити з нею.

Витягнула через петельку ниточку, поклала у кишеню гачок і, завиваючи светерок разом з іншими рожевими речами у білий м'який папір, продовжувала. — Коли б я не знайшла її, прийду до тебе. Напиши мені ось тут адресу. — І подала маленьку книжечку, дарунок одної товаришки у якийсь, тепер нараз пригаданий, день уродин Марії.

Я писала тремтячою рукою.

— Це твої діти? — тримаючи вже у кожній руці по торбі, кивнула головою на моїх дочок, що далеко від нас бігали по траві. Я мовчки відкивнула.

— Ну то тішся, що ти не сама, голубко. Добре, що я тебе бачила... а наколи б я дійсно загостила до тебе на кілька днів, то не дивуйся й не гнівайся: я принесу із собою трохи осени, своєї осени.

Вона пішла, я піднесла руку і помалу її опустила. До мене підбігли діти, хотіли знати, хто ця людина. Тулячи їх до себе, я задумано відповіла: осінь.

ПАМ'ЯТІ ЮРІЯ ЯНОВСЬКОГО

(Закінчення зі ст. 3-ої).

більше письменників та мистців, до молодого автора, як до завершеного таланту. Обкладинка, яку зробив для неї Василь Кричевський — одна з кращих графічних праць того часу.

Ця книга воістину перша в нашій літературі про море. І більше: вона — морський похід ген у світ. Цікава форма розповіді, оригінальна фабула, типаж новий, а проте, близький нам. Важко — треба признати — вживаючи мови Езопа, викласти ясніше, пристрасніше, переконливіше — морськість української раси, любов до моря, нашість Чорного моря, прикметність моряцьку, як її виклав автор у своєму молодечому творі.

„... плине степ, наставивши вітрила. Море — пустельний степ одного офарбування і одного запаху. Через це людина шукає інших морів, дальших обріїв і солодшої тайни. Степ межує з морем, що завше приймало на свої вітри журавлів зі степу..."

Чого не відчує індеферентний український читач, вихований на ідилічних „тихих вербах", або „шляхом туги", — те вислідить пильне поліційне око московського цензора. Чим не вдоволиться патріотичне почуття еміґранта, — того буде аж надто для московської поліції.

Екзотика, незрозумілі морські терміни (вживані всіма морськими народами), Таях — замість Галочки, тубілець на місці українця, Місто замість Одеса, Республіка замість Україна, — які з обуренням відкидає патріотичний читач, — будуть таємничим доміно серед імперської маскаради. Натяком на українськість автора й твору є на сороковій сторінці „Майстра корабля" такий відступ, що послужити може як письменникове „кредо":

„... Наречена, для якої я жив ціле життя, їй присвятив сталеву шпагу і за неї підставляв під мечі важкий щит. Сімдесят років стою я на землі, пройшли переді мною покоління чужих і рідних людей, і всім я з гордістю дивився в вічі, бороняч життя і честь моєї нареченої... Для неї я полюбив море, поставив на гербі якір, залізний, важкий якір, що його приймають усі моря світу, і колишеться над ним могутній корабель. Культура нації — звуть її".

Чи нароком, а чи ненароше не висловив своє життьове „кредо" молодий письменник, але в дальшій творчості, ми бачимо, він послідовно служив цій своїй „нареченій".

За „Майстром корабля" іде „Кров землі" — збірка оповідань, пов'язаних морською тематикою. „Кров землі" — назва вина, яке контрабандою привозили моряки в Одесу. Це поезія в прозі, повна формальних шукань і прощання з екзотикою. У біографії письменника цей уривок часу позначений страшною, на життя й смерть, боротьбою, з якої, очевидно, він не міг вийти переможцем. Його вили і вигризли з кінофабрики, де він був редактором і сценаристом, — не дивлячись на клопотання партійних українців. Попрощався з морем, з кіном і приїхав до Харкова. Між „ваплітянами" був своєю людиною й визначною постаттю у Харкові-столиці. Пише й далі сценарії, драми. Як щоденний гість у Миколи Куліша, та, наслухавшись від цього „батька першого Дніпровського полку" про повстанські бої в Таврії з денікінцями, їде в Олешки студіювати терен повстанських подій для майбутніх повістей „Вершники" та „Чотири шаблі". У цих двох романтичних полотнах виявився неповторний талант Яновського — романтичного баталіста, що своїм експресійним стилем запанував над усією доцьогочасною такого роду літературою. Проблему „чотирьох шабель", звернених одна проти одної в „Вершниках", проблему рідних братів, що рубали доти, поки всі не попадали мертві, проблему братовбивства, отаманії, непідготованости до спільного чину, заступив Яновський у „Чотирьох шаблях" — проблемою братерства, єдиного фронту: „ми стоїмо плечима до плечей, і світ відчинено, як двері", фронту проти смертельних небезпек. В обох цих книгах клімат чорноморських степів, запах української природи, краса древньої раси, поруч стрункої, сюжетної композиції та незвичайного мовного багатства. Ці книги, що виявили оригінальний, неповторний талант автора, погіршили загрозливе життьове становище. Надто великий ріс талант, надто український, темперамент якого не могли обмежити ні границі совєтської імперії, ні пролетарські канони.

Утопічних норм пролетарської літератури не існувало для Яновського. Соціалістичне змістом і національне формою, що слід було розуміти як оптимістичний індустрійний зміст із застарілою малоросійською формою, сплили по благородному талантові Яновського, як з гуски вода, не чіпляючись ні його зацікавлень глибоко людськими проблемами, ні чистої, расової форми.

Важке життя під повсякденним поліційним наглядом призвичаїло до обережности. Глибока любов до рідної землі ховається то в аполітичному звеличуванні нібито сильних, одчайдушних, войовників та жертовних побратимів, нібито краси Дніпра, Чорного моря, степів, Києва, то в замилуванні у фольклорі, в лубку, що діє на українського читача в рівній мірі, як позажна музика чи література рідних письменників, заборонених окупантом.

Коли український автор не може писати про гетьмана, — він пише про джуру, надаючи йому всіх гідностей гетьманових. І читаючи повісті Яновського, в уяві читача (вдумливого й неупередженого) виринають, на тлі незрівнянних краєвидних описів, героїчні типи, прив'язані до своєї землі грандіозним почуванням, що вимагає не солодких признань газетного типу, а незмірних трудів, крови й безупинного риску. Правда, ці Гераклеві подвиги, ця воєнна перманентність під силу героям Яновського. Усі ж бо герої — козаки, представники тієї благородної раси живущої й невмирущої, що, як той дід з „Майстра корабля", якому „... не менше дев'яноста, в нього буйне волосся і рівні плечі, він з однаковою гордістю стоятиме серед велетенських машин, на палубі океанського корабля і серед неміряного степу, спираючись на палицю. Бо в нього одвічне обличчя людини, суворі риси завойовника, серце мандрівника і творця..."

Або другий дід біля ста років, у „якого стало сили й інстинкту боротися за те, щоб зі своєї печери пройти знову ті десятки тисяч років, які відрізняли його від пароплавів на ріці".

Тієї зрештою раси, представником якої був гарний з лиця і високої, стрункої постави сам Юрій Яновський.

Після засудження Москвою „Вершників" та „Чотирьох шабель", зламаний вічним цькуванням, пише повість „Жива вода". Та й цим разом не попадає в тон московського шовіністичного пролетарського стилю. Ні „Київськими оповіданнями", які не мають уже й слідів давнього романтичного стилю, такого прикметного письменникові. Вони фальшиві в змісті й у формі.

Поетична творчість Яновського свіжа, кольоритна, морська й розмірно невелика. Закінчилася морським бравурним акордом, щоб ніколи вже не повторитися.

З драм відомі „Дума про британку" та „Донька прокурора". Ця остання йшла недавно, до смерти автора, по театрах СССР. Інші його драми не виставлялись після остаточного розгрому на українських сценах, яким присуджено не розлучатися повік із „Запорожцем". В останньому драматичному творі про Шевченка, побіч фальшивої ненависти до українського панства, закрадаються перлини, що їх так щедро розсипав автор у перших своїх творах. Є рідний кольорит, є стародавні звичаї, що перекликаються з панською етикетою княжих дворів та нащадків козацької шляхти. Є стародавні звичаї й життьові форми — ще тільки в піснях та обрядах стародавнього села, — виметені з України московською пролетарською мітлою.

Може, прочуваючи недалеку смерть, не побоявся бодай на хвилинку виявити себе й заспівати так, як починав був на світанку многонадійної, прекрасної творчости?

М. Пастернакова

ЛЮДИНА І ВСЕСВІТ

(У 70-річчя з дня народження Мері Віґман)

„Коли ж вона врешті зачне танцювати?" — пошепки запитала старша пані свою сусідку і здивовано вказала очима на сцену.

„Це, кажуть, такий віґманівський стиль!" — була відповідь, позначена поблажливою усмішкою. А публіка, що по береги виповнила залю Театру Різнородностей у Львові, осінню 1932 р., зі здержаним віддихом стежила за багатомовними, досі невідомими рухами нового танцю у виконанні учениці Мері Віґман, Марини Бронєвської. Після глибокої, напругою напнутої тиші зірвалися гарячі спонтанні оплески, засвідчуючи ентузіязм авдиторії мистецькою новинкою.

Цей новий революційний рух у ділянці сценічного танцю зродився після першої світової війни в Німеччині, в часі, коли сценічний танець, в тому теж і клясичний балет, втратив був своє давнє значення і знизився до рівня невибагливої розваги. Творцями його були Рудольф Лябан, Мері Віґман, Жан Далькроз і Гарольд Кройцберг. Хоча вони всі були пов'язані зі собою близькістю своїх мистецьких ідеалів, до спільної мети йшли власними, індивідуальними шляхами. Р. Лябан, творець танкового письма, відомого під назвою „лябанотація", свою систему танкової гімнастики виводить з органічних рухів людського тіла, спираючи її на принципах напруги і звільнення, що частинно дало почин новому типові танцюристів. Лябана вважає М. Віґман своїм вчителем в розумінні провідника, що відкрив перед нею ворота у світ, про який змалку снила, не знаючи, що це є світ танцю. Він показав їй стежку у джунглі, яку вона ціле своє життя промощувала і досі нею йде. Ж. Далькроз, композитор і педагог, трансмітував музичний ритм, динаміку і темп у фізичні рухи, а Г. Кройцберг, учень М. Віґман, своєю надмірною вітальністю вібруюче мистецтво, що зродилося в добі експресіонізму в Німеччині, довів до границі між рафінованою стилізацією і несамовитістю.

Мері Віґман ставить у центрі своєї танкової ідеології людину і всесвіт. Вона намагається виявити у танку відношення внутрішнього світу людини, її хвилювання, радості і тривогу до нерозгаданого безконечного космосу. Вловити хоче оце щось містичне, що блисне і зникає в життю кожного з нас — дрібної частинки ґігантного зовнішнього світу. Відкрити тайну цього відвічного зв'язку розумовим або уявним, одначе завжди суворо логічним шляхом думання — це ядро танкової дворчости Мері Віґман. Ця філософська тенденція впливає і побуджує емоційні, просторові і функціональні аспекти її хореографічних і педагогічних принципів.

Новий танець мав характер суто інтелектуальний і вимагав від виконавців незвичайної концентрації духа, інтеліґенції та освіти. Абстрактній тематиці потрібна була окрема теоретична підготова і спеціяльна танкова техніка. Конструкція танців складалась тільки з необхідних рухових елементів і не було в ній нічого випадкового і розрахованого на сценічний ефект. Це синтеза природних рухів, релігійного піднесення, глибоких містерій — це танець святкового настрою, у великій мірі сакральний. Хоча він і зродився в мозку, але не втратив зв'язку з інстинктом і серцем.

В танкових композиціях Мері Віґман відсуває солістів в тінь у користь гуртового вияву, що дає прекрасну синхронізацію рухів. Головну ролю у танковій експресії має гнучке і рухливе торсо. Ноги, властиво, призначені для транспорту з місця у місце, а висота і скорість скоків має тільки тоді застосування, коли цього вимагає тема. Зате повністю використаний вираз людської стопи (танцюють босоніж), яка має передове значення теж в орієнтальних танцях. Повільні рухи тіла гармонізують з вільно спливаючими фалдами костюму, звичайно чорного або фіялкового кольору. Вживання сценічної характеризації зменшено до мінімуму, навпаки, для тематичного підкреслення „віґманівки" не побоюються навіть себе зовнішньо опоганити. Музика, у більшості компонована до танців, не має музичного значення. Її ціль бути товаришем танкових рухів. Найкраще відповідають цьому флет або перкусійні інструменти. Суттєве для віґманівського танцю є те, що він діткнувся землі і наблизився до драми, і в цьому саме його схожість з первісними танцями дохристиянської ери. Одначе тоді людина входила крізь танець у зв'язок з надприродніми силами, а віґманівський танець є посередником між духовим та емоційним світом людини і його відповідником у всесвіті.

Новий танковий напрям став не тільки модою, але завдяки просто маґічному впливові мистецької індивідуальности його творця він захоплював собою широкі кола молодих адептів танцю, і для них у 1920 р. Мері Віґман заснувала свою першу танкову школу у Дрездені. Перші виступи танцюристів нового стилю публіка сприймала як щось чудне, навіть ідіотичне, часом шалене або цілком недолуге. Танець без музики був для неї пренудна штука, а голос бубнів і ґонґів — це просто тортури для вуха. Усе разом вкупі мало виразні невротичні познаки. Але вже в кілька років пізніше публіка наче причаїлась у вияві своєї опінії; це головне тому, що мистецькі критики відкрито назвали Мері Віґман ґенісм і найбільшою танцюристкою наших днів. Інші знавці, хоча й признавали вартість нового танцю, бачили в ньому велику драматичну силу, подивляли на прецизійних архітектурних принципах побудовані групи, що зраджували нахил до монументальности, оригінальне здійснення витончено шляхетних творчих задумів — то все ж не подобалася їм типічна віґманівському танцеві спрощеність у рухах і зовнішніх ефектах, важкуватість, аскетична повага, понурий кольорит — усе те скидалось радше на танковий монастир, як на школу аполлонського чи діонісійського танцю. Одначе зацікавлення новим танцем зростало в Европі і в Америці і місяць до виступу Мері Віґман квитки бували вже випродані.

Насіння з городу Мері Віґман розсипалось широко по світі, прийнялося і дало овочі високої мистецької якости. В школах її типу виховалася нова ґенерація сценічних танцюристів, які на віґманівському ґрунті защіплюють власні ідеї і вирощують їх в атмосфері власної духовости. У школах віґманівського напрямку вчилися теж українські танцюристки: Дарка Кравців-Ємець, Оленка Заклинська, Галя Балтарович, Рома Прийма, авторка цих рядків, як танковий теоретик та інші. На жаль, модерний мистецький танець не дійшов ще до масового глядача, не добув собі популярности. Він і досі живе життям теплярняної квітки, і сьогодні, в обличчі величавого ренесансу клясичного балету, він переживає важку кризу. Та його вплив на інші роди сценічного танку незаперечний, зокрема на так зв. „неоклясичний балет", що його творцем є видатний американський хореограф грузинського роду С. Баланчин.

Мері Віґман живе сьогодні у Зах. Берліні і в 70-річчя з дня її народин плинуть до неї привітання з усіх країн світу, не тільки від її учнів, але й від людей, що мають близьке відношення до мистецтва. (Вона одержала, як сповіщають газети, з приводу ювілею 256 телеграм і 489 листів із привітом). Всі вони оцінюють її геніяльну творчість і великі заслуги у прогресі модерного сценічного танцю. Німецький уряд призначив їй нагороду мистецтва, якої не дістав ще досі в Німеччині ні один танцюрист. Її високої мистецької вартости танкові циклі, як „Танець жінок", „Материнство", „Танець літа", „Вогонь" і багато інших назавжди залишаться в аналах европейського мистецького танцю. У її книжці „Дойче Танцкунст" зацікавлені знайдуть у програмовій формі виявлене її мистецьке „Вірую". Для наступних поколінь сценічних танцюристів Мері Віґман залишиться леґендою, подібно як лише кілька досі справжніх мистецьких індивідуальностей танкового світу.

ЮВІЛЕЙ МИХАЙЛА ГОЛИНСЬКОГО

(Закінчення зі ст. 3-ої).

вою, що свою партію співатиме українською мовою. Починаються торги, в справу встрявае народний комісар Росії Раковський і комісар України Скрипник, і справа кінчається перемогою нашого мистця: вперше в історії „Большого Театру" лунає оперова арія українською мовою! Місяць пізніше наш мистець виступає в державній грузинській опері в Тбілісі в „Тосці" і „Кармен" теж українською мовою, і грузини нагороджують його ентузіястичними оплесками та вимагають повторень.

Політичні відносини на Україні стають щораз більше нестерпні і наш мистець покидає 1929 р. Україну і більше туди не вертається. Виступає в операх у Львові, Варшаві, Познані, об'їздить з концертами Західню Україну, проживаючи постійно на Гуцульщині у своїй віллі в Дорі.

Давні приятелі з часів Визвольних Змагань — композитори Михайло Гайворонський, Роман Придаткевич й інші, які опинилися в Америці, закликають туди і Михайла Голинського на гостинні виступи. Дня 26 листопада 1938 р. в „Тавн Голл" в Ню Йорку Голинський має свій концерт, а в грудні виступає з концертом в Торонті. Публіка і преса розентузіязмовані — домагаються повторення концерту, і 14 грудня мейор Торонта Дей з радними міста і 300 гістьми передає Голинському символічний золотий ключ міста Торонта, а в наступному році мейор Оттави Віллімс надає нашому співакові почесне горожанство столиці.

Монтреал, Вінніпеґ і інші міста Канади приймають його захоплено, вітають його мейори міст, преса повна признання й захоплення. Музичні фахівці-рецензенти, що пам'ятали виступи Карузо в „Мессей Гол" в Торонті, не вагаються твердити, що „голос Голинського — як голос Карузо — в вібрації, героїчній властивості і в глибині тону. Його голос рідкісний між живучими співаками. Більший голос від Джілі" — так писав музичний рецензент „Торонто Стар" 5 грудня 1938 р. Авґ. Брайдл. „В „Шелесте Аїда" він (М. Голинський) був далеко більше героїчний, як Карузо чи хтонебудь інший з італійських співаків. М. Голинського названо українським Карузо — і слушно. Він має широку скалю голосу Карузо, прекрасні глибокі тони, незвичайну силу голосу Карузо і його ж чутливу контролю. Але він не співає ліриків і народні пісні як співав Карузо — просто тому, що він українець. І власне найбільш потрясаючим є слухати його виконання народних пісень і ліриків" — так писав В. Вудсон в „Івнінґ Телеграм" 15 грудня 1938 р.

***

Тріюмф М. Голинського в Америці і Канаді — це й тріюмф української пісні, української культури. У всіх своїх репертуарах він поруч оперових арій давав головне місце українській народній пісні і українським композиторам, зокрема В. Балтаровичеві, який ряд своїх композицій і присвятив нашому співакові („Довбушева пісня", „Зелені гори"). Інші композитори, як Антін Рудницький, компонували виключно для голосу Голинського (напр., „Пролог" до „Мойсея" Івана Франка).

Доля судила нашому мистцеві залишитися внаслідок подій другої світової війни на постійне в Канаді. Тепер живе він у Торонті і тут вдячна українська громада, під проводом місцевого ЛМКлюбу вшанує свого мистця — носія краси й слави української пісні — в 30-ліття його мистецької діяльности великим ювілейним концертом у неділю, 9-го грудня о год. 8 вечора в Мессей Гол при участі видатних мистецьких сил і теперішнього мейора Торонта.

Б. Г.

СТУДІЯ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЦЕРКВУ В 1917-1945 РР.

Якось без більшого відгомону в українській науковій, церковно - релігійній літературі, а теж і в українській пресі, пройшла поява нової праці про українську православну Церкву в німецькій мові п. н. F. Heyer: Die orthodoxe Kirche in der Ukraine von 1917 bis 1945. Кельн 1953, стор. 260.

Коли промовчується якусь книжку, то є на це звичайно дві причини: або вона невідома широкому загалові, або не відповідає стандартові наукового досліду в даній ділянці. Треба думати, що тільки перша причина була причиною мовчанки в українській літературі. Бо праця Гаєра — це справжня колекція подробиць із історії української Церкви (не тільки православної) й витримана в об'єктивній історичній перспективі, оснований на принципі хронології, фактів і внутрішньої їх пов'язаности. Автор дає широкий образ розвитку церковної справи в Україні, починаючи від стану перед упадком царату (стор. 1-31), через створення автокефальної Церкви в 1917-20 рр. (34-69), православну Церкву під совєтами між двома світовими війнами (70-129), під Польщею (130-227), під німецькою окупацією в рр. 1939-45 (170-227), під совєтами після другої світової війни (228-246). До праці додана література в українській, російській, англійській, французькій, італійській і німецькій мовах, два показники (географічних і особових назов), і врешті п'ять мап (остання, п'ята з зазначенням нищення православних церков на Холмщині й Підляшші в 1938 р.).

Праця має познаки солідної наукової студії, обильно документованої посиланням на джерела, історичні документи (деякі з них наводяться в німецькому перекладі), писаної без „іра ет студіо" людиною, що стоїть чуттєво осторонь симпатій чи антипатій до одної чи другої сторони. Хоч наголовок вказує, що в ній заторкнено справи УАПЦ в Україні, автор виходить місцями поза її межі й додатково займається постанням і розвитком православ'я в світі, зокрема в Америці й Канаді.

Б. Б-о

Перед концертом Романа Придаткевича

Український музичний світ Ню Йорку та метропольтальної округи матиме знову рідку нагоду вітати в себе композитора - скрипака Романа Придаткевича, який влаштовує свій концерт, дня 16 грудня 1956 р. в „Джуньйор Гай Скул" о год. 8-ій вечора в Ню Йорку. При фортепіяні Ганна Придаткевич.

Роман Придаткевич, заслужений український музика, відомий також і в американському музичному світі, належить до тих наших культурних діячів, що своєю скромною працею, без зайвої самореклями, творять цінні мистецькі вартості та передають українську музику в зрозумілій формі міжнародному музичному слухачеві. Найкращим доказом такої музичної місії може послужити програма його концерту, яка складається виключно зі скрипкової літератури українських композиторів, а в тому числі і з творів та обрібок самого композитора-виконавця.

Як скрипак, Р. Придаткевич перший раз виступив з самостійним концертом в ЗДА ще в 1930 р. в нюйоркськім Тавн Голлі. Після успішного дебюту наш мистець влаштував цілу низку концертів по різних музичних центрах ЗДА і Канади. Музична критика висловлювала теплими словами свою прихильну оцінку його мистецтва гри на скрипці. І так, наприклад, „Ню Йорк Таймс" писав про щирість викладу, пов'язану з тонким відчуттям музичної фрази та мелодії. Композитор Р. Придаткевич здобув собі ім'я в ділянках скрипкової та симфонічної творчости. Вистачить тільки згадати, що поруч сюїти для оркестри наш композитор написав три симфонії, а тепер працює над партитурою до четвертої та над фортепіяновим тріо.

Крім творчої та виконавчої діяльности, Р. Придаткевич має свої заслуги і в педагогічній ділянці. Тепер він викладає музикологію та гру на скрипці в американському каледжі в стейті Кентокі.

Зокрема треба підкреслити патріотизм і громадську стійкість Р. Придаткевича. В непевних часах після закінчення другої світової війни він так, як другий наш мистець-громадянин, пок. композитор Михайло Гайворонський, твердо стояв на національному ґрунті.

Отож треба сподіватися, що українська громада Ню Йорку та метропольтальної округи зустрінеться на концерті Р. Придаткевича, щоб висловити своє признання для праці нашого музичного діяча.

Ігор Соневицький

„Як вони з України вернулися знову..."

(Михайло Островерха. Обніжками на битий шлях. 1921-1926. Обкладинка роботи Миколи Бутовича. Накладом автора. Ню Йорк, 1956, ст. 144).

Михайло Островерха належить до тих людей, які хочуть залишити по собі якийсь тривкіший слід. Автор нових спогадів, хоч він їх такими не називає, видав цю книжечку своїм власним накладом, а давніше робив він те саме з своїми попередніми виданнями... Цією своєю прикметою Островерха може бути добрим прикладом для тих наших людей, які могли б написати цікаві й важливі спогади, але цього не роблять, і таким робом залишаються невияснені деякі моменти нашої історії...

Автор згадує про роки 1921-1926 в Бучаччині і Станиславівщині, де він жив і працював після того, як вернувся з Наддніпрянщини через табор для інтернованих українських вояків в Вадовицах. Островерха оповідає своїм, не дуже то штудерним, але оригінальним стилем про те, що тоді діялося на західніх землях під польською окупацією. Говорить про звичайну працю сірих людей в терені, не заторкуючи проблем високої політики.

Островерха признається, що коли сідав писати свої спогади, то мав „намір сухо й дуже хронологічно їх написати. Але це мені не вдалося, бо „розум за серцем пішов", і тут і там, відблиснуло сяйво дитинства, юнацтва, а то й вояцькі часи".

Спогади Островерхи складаються з двох частин „Біль серця на стрісі" (7-84) та „На суспільній роботі" (87-144), коли автор працював як секретар філії „Просвіти" в Станиславові. Перед читачем виринають картини західньо - українського життя з першої половини 20 років цього сторіччя: організаційна праця на селі, монастир оо. Василіян в Бучачі, життя наших приходств, побут в тюрмі, про який час до часу дбала польська окупаційна влада, свята Різдва й Великодня, проща, а також безупинна боротьба за те, щоб розбудувати наше життя після воєнної катастрофи.

При кінці книжки автор оповідає, як то він отими нашими „обніжками вирвався на битий шлях", який завів його аж в Америку — у країну, про яку він ніколи й не мріяв.

На загал, автор належить до тих авторів спогадів, які не висувають своєї особи на перший плян і вірно оцінюють ту ролю, яку вони відограли в добі, що про неї пишуть. Але навіть цей скромний автор не встеріґся проти перебільшення, коли писав про свою поетичну творчість. Він під час війни писав поезії і друкував їх в таборовому журналі „Веселка", що виходила в Каліші, а також і в „Озимині", скриваючися під псевдом „М. Осика". Про це автор спогадів написав таке:

„Моїх критиків разила моя, у нас, іще й у Галичині, — нечувана форма. Хоч, дещо пізніше, деякі наші поети перебрали цю форму від мене. А одна поетеса до кінця життя писала в цій формі. Розуміється, що ці поети, не раз розмовляючи зі мною на теми цієї форми, й не підозрівали, що Осика — це був я, з яким вони тепер говорять, форми поезії якого уживають".

Теперішній читач не знає, напевно, ані однієї поезії отого Осики-Островерхи, і тому важко буде повірити авторові на слово. Автор повинен був навести в своїй книзі кілька своїх поезій, і, по можливості, поезію тієї поетеси, про яку згадує, і яка вже не живе. Це був би цікавий причинок до пізнання нашого літературного життя, але його треба б обґрунтувати, бо ж і сам автор закинув писати поезії, мабуть тому, що не вважав їх за найкращий вислів своєї творчости.

Автор вживає свого власного правопису і пише Стшельбіцка, але Потоцький, ґімназія і телеґраф, Залеський. Він уживає таких форм: Луціва (Луцева), Кузівим (Кузевим), Ґецівим (Ґецевим) та „заяці" (зайці). В двох випадках автор ужив неправильної складні. На ст. 125 находимо таке речення „І по кіосках у місті таке число газети, може й викуповуючи його, було ліквідоване" (... ліквідували, може, і викуповуючи його). Подібне речення і на 123 ст. „Пишучи нині ці рядки, приходить мені на думку" (Коли пишу ці рядки...).

Та ці незначні помилки зовсім не обезцінюють спогадів М. Островерхи, які читаються як белетристичний твір, бо написані, як і сам автор признався, „з серцем" і щиро. „Обніжками на битий шлях" знайде прихильність читача, який чекатиме на спогади з отого „битого шляху".

Л. Луців

ЩЕ ОДНА „ВІДПОВІДЬ" НАЦІОНАЛІСТАМ В КИЇВСЬКІЙ „ЛІТЕРАТУРНІЙ ГАЗЕТІ"

Київська „Літературна Газета", орган правління Спілки Письменників України, надрукувала в числі 44 за 1 листопада ц. р. промову підсовєтського поета Дмитра Павличка, виголошену на „ювілейній сесії львівських обласної та міської рад депутатів трудящих", присвячений 700-річчю Львова. Головна частина промови Павличка звернена проти українських націоналістів, які в закордонних виданнях наводили й наводять факти русифікації Львова Совєтами і закінчена вона „віршованою відповіддю" Дмитра Павличка на вірш Богдана Кравцева „Кривавим листом котить падолист", що був передрукований в жовтні цього року українсько - мовними підсовєтськими газетами і що на нього давав уже „відповідь" в „Радянській Україні" підсовєтський поет Ростислав Братунь.

„Українським націоналістам — говорив на згаданій сесії Дмитро Павличко — які ширять наклепи, що нібито Львів русифікований, можна відповісти тисячами заперечливих фактів, але факти існують лише для розумних людей, а не для тупих граматіїв". Не навівши тому ні одного факту, який заперечував би твердження про русифікацію Львова Совєтами, Дмитро Павличко розсипався з тим більш голословними закидами в бік українських націоналістів, закидами, що своєю несподіваністю і дивовижністю ледве чи могли переконати когось із учасників сесії. „Українські буржуазні націоналісти — впевнював він — ненавидять український народ за його дружбу з російським народом. Мабуть, вони вже переконалися, що розбити це братство неможливо, і тому хотіли б просто знищити весь наш народ. Вони закликають американський імперіялізм до атомної війни, подаючи йому (... — Ред.) точні адреси для водневих бомб. „Хай сходить сонце у вінку шрапнелів над Львовом" — вигукує націоналістичний поет Кравців. Я дозволю собі прочитати тут віршовану відповідь цьому христопродавцеві і надіюся, що ви мене підтримаєте повністю".

Почавши свою „віршовану відповідь" строфою

„Пане Кравців! Україну
Ви кохаєте безмірно,
Ах, як ту любов згадаю
Серце б'є нерівномірно..."

і виливши в дальших строфах цілі потоки большевицької лайки, заокруглив Павличко її таким же соковитим закінченням, прохаючи потім вибачення в слухачів, що „затьмарює він урочистість „розмовами про націоналістів":

„Ваш патрон американський,
Не якийсь там офіцерик,
Із п'ятьох він континентів
Хоче мати п'ять Америк,
Та йому страшенне шкодить
Мирне сонце в чистім небі,
Думали ви довго, довго,
Як тут стати у потребі.
І озвалась давня мрія
Поетичним ніжним словом:
Сонце у вінку шрапнелів
Понад Києвом і Львовом,
Сонце у вінку шрапнельнім!
Та за образ той чудовий
Він пришле вам у пакеті
Гроші і вінок лавровий,
Ну, а ми, шановний пане,
Як годиться вдячним людям,
Ваші подвиги, напевно,
Теж ніколи не забудем,
І з великої пошани
Вам шлемо привіт, поете,
І мотузку українську,
А гілляку там знайдете".

Закінчення це повністю „совпадає" з Павличковим визначенням комуністів (у цій же таки „відповіді"), як тих, що дають

„Замість лісу — сук і петлю
Замість хліба — землю їсти".

НОВІ ВИДАННЯ

ПОЕЗІЇ

● **О. Ольжич. Поезії.** Книжка перша. (Передмова, „Рінь", „Вежі", „Підзамча"). Ню Йорк, 1956, ст. 104. Уклав і видав Олег Лащенко.

● **Остап Тарнавський. Мости.** Поезія. Об'єднання Українських Письменників „Слово". Ню Йорк, 1956, ст. 80. Мистецьке оформлення Якова Гніздовського.

СПОГАДИ

● **Володимир Макар. Береза Картузька.** (Спомини з 1934-1935 рр.). Політична Бібліотека Ліґи Визволення України, ч. 9. Обгортка роботи В. Стебельського. Торонто, 1956, ст. 204 + VIII (Список в'язнів Берези 1934-1935).

ВІСТІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Ч. 1. 7-го грудня 1956 р. No 1.

УНФОНД — НАША ЗБРОЯ ПРОТИ НЕПРАВДИ І НЕВОЛІ!

УНФОНД — ВИЯВ НАШОГО ПАТРІОТИЗМУ. НЕ НА СЛОВАХ, А НА ДІЛІ!

ГРОМАДЯНИ! ГРОМАДЯНКИ!

В цих днях Ви одержали або ще одержите листа від Українського Конґресового Комітету, разом з брошурою про працю УККА і з закликом у справі вплати Національного Датку за 1956 рік.

Просимо з повною увагою поставитись до нашого заклику.

На кордонах України відбуваються події, що вимагають особливої нашої активности й поготовости!

Коли звертаємось до Вас, то робимо це тому, що у Вашому імені та з доручення орґанізованої української громади в Америці виконуємо працю в інтересі української справи та несемо відповідальність за цю працю і за своє поступовання.

То-ж віримо, що всі Українці та Українки, серед нинішних незвичайних обставин, відчують також свою відповідальність і подбають, щоби в цей момент українська справа та наші національні інтереси були заступлені якнайкраще і найповніше!

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ

Грудень 1956.

ЩО Є З НАМИ?

(Голос Платника Національного Датку)

Надійшла осінь і Український Народний Фонд, давши людям літній відпочинок, знову виступає перед українською громадою із своїми закликами і запрошеннями складати Національний Даток.

Будуть статті, будуть зібрання на місцях у справі УНФонду, будуть виїзди в терен представників Централі УККА і, в наслідок цієї многомісячної і різносторонньої кампанії та намагань, ми зберемо... 100,000 долярів. Себто: із мільйона американців українського походження та із сотні тисяч вповні свідомих і навіть політично активних громадян, тільки 10,000 виконають свій національний обов'язок. Або: у відношенні до свідомих і активних громадян сповнить свою повинність лише 10%, а у відношенні до цілої маси українців у ЗДА, — тільки 1%!

Ми розуміємо, що Український Конґресовий Комітет та Український Народний Фонд мусять виступати перед Громадою коректно і делікатно. Не можуть же вони, справді, лаятись чи битись! Але ми, громадяни, можемо і повинні поговорити „між собою" таки трохи отвертіше і гостріше.

Справді, що є в суті речі?

Передусім мусимо собі дещо пригадати. Бо, з бігом часу, ми таки багато чого забули із основних речей і, прибувши до Америки „з боєм", помаленьку, але досить основно загрузли серед суто особистих інтересів, а наш Народний Фонд, який ми урочисто заклали шість років тому на многолюдному Четвертому Конґресі у Вашинґтоні, як загальний і народний, зводимо до інституції, яку цілком спокійно можна обминути або, в крайньому випадку, кинути „відчепного" доляра.

І в цім — грубе непорозуміння і велика небезпека для цілої української справи!

Тож, во ім'я наших найсуттєвіших інтересів, треба переглянути справу і поставити речі „на своє місце".

ХТО МИ Є?

Передусім, — хто ми, остання українська еміґрація, і яка наша роля?

Про це не потребуємо багато говорити, бо на цю тему денно пишуть 150 українських органів преси, що виходять по цей бік залізної заслони.

Отже — є ми політична еміґрація, що букeально з боєм вийшла з України, полишаючи Рідну Землю із заповіддю дальшої і непримиренної боротьби.

Приїхали до Америки. Тут нас зустріли наші давніші брати, — зустріли з повним зрозумінням і готовістю творити разом з нами — один-єдиний фронт. А що ми знайшли в самій Країні? Надзвичайно сприятливий ґрунт: атмосферу повної свободи, матеріяльне багатство й добробут і, як наслідок тих двох передумов, можливості найширшого діяння.

Іншими словами, в нашій нескінченій боротьбі нам повелося зайняти надзвичайно вигідну позицію, з якої можемо повести найенерґійнішу боротьбу проти страшного ворога.

Що для цієї боротьби потрібно? Продовжуючи нашу аналогію, — потрібна „зброя". І її то мав достарчити Український Народний Фонд.

Досі все було логічно і „в порядку". Перед нами розгортались найкращі перспективи.

М'ЯКОТІЛІСТЬ — СТРАШНА НЕБЕЗПЕКА!

Але далі, на жаль, починаються неґативні риси нашої, української вдачі: індивідуалізм, утікання від громадських справ, „моя хата скраю", а при тім відома українська „добрячість" та м'якотілість. Даток проголошений, як добровільний, — інакшим в даних умовинах він не може бути, — але, власне, через те, що він добровільний, кожен мусить розуміти (і розуміє!), що він морально подвійно обов'язковий!

І, власне, у цій точці, в нашій громадській опінії не сміє бути жадної поблажливости та м'якотілости. М'якотілість — у громадських справах — страшна небезпека. Згадати б тільки Керенського. Як всі знаємо, завдяки „Керенщині", себто духові нерішучости, м'якотілости, поблажливости, — ось уже скоро 40 років страждають мільйони — мільйони людей! І у нас в справі Народного Фонду, в громадській опінії, панує ота небезпечна поблажливість: зложив Національний Даток, — добре, не зложив, — також добре. Старий пенсиста вислав останніх 10 долярів, — в порядку, заможний пан не дав ані цента — також в порядку.

А, між тим, це далеко не „в порядку"! Є велика різниця, чи на всі наші акції та праці, на цілу українську справу, маємо 8 тисяч на місяць (100 тисяч на рік), чи 80 тисяч!

І в нашому випадку вся трагедія і увесь парадокс в тому, що тих 80 тисяч місячно чи мільйон річно ми *можемо* мати, ми *хочемо* мати, — хочемо мати усі — і платники і неплатники, — а тим часом, фатально їх не маємо! Якесь розслаблення волі, духовий параліч, щось паталогічного!

Шкодимо самі собі: зідхаємо, нарікаємо і тут же таки собі шкодимо! Зідхаємо, що наша пропаґанда заслаба, нарікаємо, що нема підручників для дітей, жахаємось, що підупадає наша культура й мистецтво, а все ж тих 10 долярів до Народного Фонду „забуваємо" післати, хоч це розв'язало б усі наші жалі й нарікання. Не доцінюємо нашої сили, не ураховуємо наших можливостей, не дбаємо про їх реалізацію!

ІСТОРИЧНА НАГОДА

А, між тим, українська еміґрація в Америці, в умовинах свободи, добробуту, вільного руху, — при належній організації, — це величезна сила, це — історична нагода, це — виїмково щаслива можливість виконати речі значення історичного! І це — мусимо собі усвідомити, мусить собі усвідомити уся наша многотисячна громада. В цих умовинах, Український Народний Фонд — це не лише справа грошей, це справа організації української Америки, це справа мобілізації української сили поза Україною для поборення комунізму, для визволення з неволі наших людей.

Але про це не сміємо лише теоретизувати. Народний Фонд, як центральна фінансова установа американських українців, це є реальний і конкретний засіб перетворювати найсміливіші мрії у дійсність. І, справді, які великі речі ми могли б доконати в ділянці політики, пропаґанди, захисту нашої Країни, наших людей! Які речі найвищої культурної цінности і загальнонаціонального значення могли б тут створити! І, головне, повторюємо: все це в межах нашої сили і нашої спроможности! Все це ми можемо зробити, все це — ми *можемо* мати. Можемо мати завтра, через тиждень, через місяць, — без жадного ущербу для себе, для родини, для дітей! Иде бо не про величину пожертви, лише про її загальність, про безумовне виконання кожним своєї повинности!

І, власне, про це мусимо думати і в цім напрямку діяти — в центрі і на місцях!

А однозначно і паралельно, — оскільки йде про УНФонд, — треба рішуче змінити нашу психологію „непротивлення злу". Навпаки, під цим оглядом мусить панувати сувора опінія. Иде бо про занадто важливі речі, йде про мільйони наших людей в таборах смерти, йде про цілий наш Народ! В цих умовинах — зайвий „лібералізм" та вибачливість зовсім не на місці. Наші люди, увесь наш загал і кожний окремий громадянин мусять зрозуміти, що всяка „байдужість", всякий „невтралітет" чи утікання від обов'язку під тим чи іншим „плащиком", — це підрив нашого фронту. А одночасно — і тим самим — підсилення ворога. Кожний несплачений Даток — є наша поразка і успіх „сатани".

То ж — не робім йому радости! Мусимо пам'ятати, що ворог неустанно працює на наше роз'єднання, наше послаблення, на зниження нашої відпорности, нашої моралі.

Протиставмо ж йому нашу організованість, дисципліну, високу жертвенність і бадьорість та незламність духа!..

Платник Нац. Датку

„ВІСТІ УНФОНДУ"

Як відомо, Український Конґресовий Комітет кілька разів на рік оголошує й видає друком листи Громадян, що вплатили Національний Даток або прислали до УНФонду свої пожертви. Ці листи звичайно розсилаються, яко прилога часописів — „Свобода", „Америка", „Народна Воля" і „Народне Слово".

Ці листи мають потрійне значення: а) Платники й Жертводавці можуть перевірити, що надіслані вплати дійшли по призначенню; б) Відділи УККА на місцях мають перегляд жертвенности своїх громадян і в) Громадяни мають, так мовити, публічну контролю — хто жертвує на народну справу.

Нині оголошуємо три перші листи Платників і Жертводавців УНФонду за біжучий, 1956, діловий рік.

Але цього разу, крім лист, друкуємо важливий документ, а саме — Звіт Контрольної Комісії УККА про стан рахунків УНФонду за 1955 діловий рік, з детальним переглядом прибутків і видатків УНФонду.

Крім того, якраз у цю пору, сталися на Сході Европи, в сусідстві з Україною, особливо важливі події, що можуть мати непередбачений розвиток. Ця остання обставина примушує ціле українство до особливої активности, а впарі з тим, роля УНФонду набирає особливого значення. Треба сподіватися, що жертвенність Українського Громадянства під цю пору значно піднесеться.

Так із чисто цифрового, ділового додатку, вимогою життя і обставин, постає додаток часописного характеру, якому даємо назву — „Вісті УНФонду".

А наших Громадян просимо приділити „Вістям" свою ласкаву увагу.

М. Світличний

„ІНФОРМУЄМО ПРО НАШУ ПРАЦЮ"

Ми, українці, маємо таку вдачу, що любимо завжди за щось боротися, чогось домагатись, але як чогось осягнемо, то втрачаємо до свого здобутку інтерес і далі ним не цікавимось.

Так, напр., було і є з нашими високими школами, — мало хто знає, які факультети є в університеті чи в академії або хто там викладає. Так само є з нашими науковими установами, як НТШ чи УВАН.

На жаль, це саме можна спостерігати і у відношенні до Українського Конґресового Комітету. Люди знають про існування цієї інституції, нераз критикують чи навіть лають її, але мало хто поважно цікавиться працею та осягами цієї нашої репрезентативної установи.

Тому треба з приємністю привітати ту малу брошуру про працю УККА, яку оце тепер Комітет широко розсилає українським громадянам у ЗДАмерики.

Брошура має заголовок: „Інформуємо про нашу працю" і коротко, на малих 12 сторінках. подає перегляд праці УККА за останніх 14 місяців. Розуміється, цей перегляд на 12 сторінках можна було зробити лише найбільш стисло, — це скорше перелік виконаної праці або тої, що є на порядку денному.

Але брошуру уложено так доцільно, що і в тому короткому вигляді вона дає майже вичерпний образ акцій минулого року.

Тут ми маємо такі розділи: І Міжнародні акції; II Американські акції; III Міжнаціональні акції; IV Внутрішньо-українські акції і V — Дальші завдання й акції.

Уважаємо, що ніхто не пошкодує, коли ознайомиться бодай з переліком цих акцій: читач побачить — оскільки широкий діяпазон праці УККА, поінформується, як біжуче політичне життя та події у світі і у ЗДА вимагають від нашої репрезентативної установи постійного реаґування й готовости і з'ясує собі, оскільки ця установа для нас важлива і чому, власне, кожний українець має уможливити їй повну й безперебійну працю.

Останнім часом у нас, серед українців, наплодилося багато скептиків та песимістів. Їхнє гасло: „ніхто з українців тепер нічого не читає і нічим не цікавиться, — коло інтересів сучасного українця — власний гавз, кара та банкова книжка, а ваша брошурка піде до „ґабічу".

Але ми гадаємо, що так зле не є. Хата, кара й банкова книжка мусить бути, але основний загал українців також разом з тим добре здає собі справу, що „не єдиним хлібом жив буде чоловік"...

ПОВІДОМЛЕННЯ

ПРО КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОЇ ГОСПОДАРКИ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ ТА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

За діловий рік 1955 (16. V. 1955 — 11. V. 1956)

Отсим подається до загального відома, що дня 26 травня 1956 року, в приміщеннях Українського Конґресового Комітету Америки в Ню Йорку, Контрольна Комісія у складі — Іван В. Іванчук, — голова, Михайло Дуткевич — заступник голови, Іван Винник — секретар, Евген Новицький — заступник секретаря, Дмитро Кульчицький і Василь Довгань, як члени, перевела контролю фінансової господарки Українського Конґресового Комітету Америки і Українського Народного Фонду за час від 16 травня 1955 до дня 11 травня 1956 року.

На основі переведеної контролі, предложених і перевірених книг і рахунків, стверджено: що книговодство У. К. К. А. і У. Н. Ф. ведене точно, усі приходові і розходові позиції належно удокументовані. Банкові відписи і квіти відповідно зберігані.

А. ПРИХОДИ

Готівка в банку на початку року		25.265.01
2. Український Народний Фонд:		
Впливи від поодиноких осіб	82,550.19	
Впливи від організацій	7,393.05	
Впливи з імпрез на У. Н. Ф.	4,959.18	94,902.42
3. Збірки до звороту:		
Центральний Комітет сл. п. С. Петлюри	67,91	
З.У.А.Д.К.	543.20	
„Свобода" — „Веселка"	11.00	622.11
4. Звороти чеків (без покриття):		
Звороти чеків без покриття	294.50	294.50
5. Український Конґресовий Комітет:		
Членські вкладки від Організацій	1,700.00	
Стягнений податок від платень	1,752.43	
Стягнене соціяльне забезпечення	509.49	
VI Конгрес Американських Українців	7,369.02	
„Укр. Квартальник" з передплати	960.41	
„Укр. Бюлетень" з передплати	62.00	12,353.35
РАЗОМ		133,437.39

II. РОЗХОДИ*)

1. Адміністративні видатки:

а) персональні:		
Платні 7-ох сталих працівників	19,370.00	
Винаг. помічн. силам за надзв. праці	2,737.85	
Винагорода організаторів	415.00	22,522.85
		(б. 20%)
б) річеві видатки:		
Податок від платень	2,111.50	
Соціяльне забезпечення	1,086.28	
Асекурація на випадок безробіття	733.25	
Асекурація від випадків і хворіб	314.28	
Асекурація інвентаря від вогню	46.97	
Чинш	2,400.00	
Поштові оплати	959.94	
Телефони, телеграми	2,272.28	
Канцелярійні приладдя	1,322.80	
Направа і випозичення машин	71,91	
Вода	85,08	
Адаптація канцел. для ред. „Укр. Кв."	252.76	
Нічний сторож будинку	36.00	
Інші дрібні видатки	131.00	11,824.05
		(біля 11%)
в) кошти подорожей:		
Кошти подорожей в терен	1,933.76	
Кошти подорожей на засідання	2,794.68	
Кошти подорожей організаторів	727.28	5,455.72
		(б. 5%)

*) %% подано приблизно.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД:

а) річеві видатки:		
Поштові оплати за розсилки листів	406.67	
Коверти та інші потреби	1,028.30	
Ювілейні Відзнаки (5.000 шт).	1.682.12	
Рисунки	150.00	3,267.09
		(б. 3%)
б) оголошення в пресі:		
„Свобода" Джерзі Сіті	683,90	
„Америка" — Филаделфія	261.00	
„Народна Воля" — Скрентон	470.12	1,415.02
		(б. 1%)
в) брошури, відозви, заклики, побажання:		
40,000 примірників брошури „І на твою поміч чекає Україна"	2,440.00	
35.000 примірників відозви „Залежить тільки від нас!"	180.00	
40,000 примірників „Закликів"	215.80	
36,000 примірників побажань „Христос Родився" і „З Новим Роком!"	744.78	
44,000 поштових карток: „І на твою поміч чекає Україна!"	321.54	3,902.12
		(б. 3,5%)

3. ШОСТИЙ КОНҐРЕС АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ

VI Конґр. Амер. Українців		10,109.65
		(б. 10%)

4. КОШТИ ІНФОРМАЦІЇ, ЗВ'ЯЗКУ, ПУБЛІКАЦІЇ:

а) кошти інформацій, зв'язку і взаємин:		
На інформаційну працю у Вашинґтоні	5,000.00	
Науковий З'їзд, Амстердам, Голляндія	100.00	
Науковий З'їзд, Шикаґо	120.00	
З'їзд ПАУК, Торонто, Канада	915.81	
Конференція Амер. Університету Н. П.	75.00	
Конф. Закорд. Політики Унів. Колгейт	300.00	
Комісія Керстена	37.00	
Українська Делеґ. в С. Франціско (1955)	738.59	
Українська Делеґація в Женеві (1955)	917.25	
Доповідь Ред. Г. Шворца у Н. Й.	150.00	
З'їзд Предст. Не-російських Народів	50.00	
Український День у Вашинґтоні	1,231.71	
Оголошення в журналах	415.06	
Передруки	118.57	
Вирізки з американської преси	94.50	10.313.49
		(б. 10%)
б) мандрівний виставковий матеріял:		
Колекція вист. матеріялів, вишивки, Кооп. „Базар", Филаделфія і писанки, Книгарня „Сурма", Н. Й.	586.80	586.80
		(б. 0.5%)
в) публікації: (180.239 прим.):		
170,000 прим. Конґр. Рекорди	1,602.36	
4,000 прим. Меморіял Голови УККА до Президента Айзенгавера	364.00	
5,000 прим. „Укр. День Незал."	2,738.86	
100 прим. „Тигролови"	322.50	
82 прим. „Поеми" Івана Франка	17.08	
20 прим. „Собор св. Софії"	187.13	
10 прим. „Укр. націоналізм", Арм.	53.83	
5 прим. „Україна під совєтами"	14.00	
102 прим., інш. видання	9.00	
Державна Друк. Вашинґтон	200.00	
Протоколи з Об'єднаних Націй	24.00	5.532.76
		(б. 5%)
б) (в німецькій мові, 70 прим.):		
Митрополит Шептицький і Українська Лірика, Г. Коха	712.50	172.50
		(б. 5%)
в) (в українській мові, 932 примірники):		
800 прим. „Звідки взялася сов. влада в Україні"	300.00	
50 прим. „Підручник громадянства"	22.50	

(Закінчення на стор. 6-ій)

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ В 1956 Р. ВПЛАТИЛИ:

ЛИСТА ч. 1. (По день 20 серпня 1956)

КАЛІФОРНІЯ:

Ля Канада: Теодор Семаківський $10.
Лос Енджелес: Укр. Правосл. Церква св. Волод. $20 (за 1954 і 1955 р.);
Онтеріо: Укр. Національний Музей $10 (за 1955 р.).
Сан Франціско: Михайло Богданович $15 (за 1955 і 1956 р.).

КОЛОРАДО:

Денвер: К. Крупський $1 (за відзнаку).

КОНЕКТИКАТ:

Бріджпорт: Укр. Нар. Дім $20 (1955 і 1956 р.); по $10: Теодозій Кассіян, Неоніля і Волод. Пелех, Мехайло Стасюк.
Гартфорд: По $10: Іванна Гринь, Володимир Кебуз, Роман Кузьма, Володимир Мерещак, ООЧСУ (5 відділ за 1955), Ольга і Володимир Платош.
Меріден: Укр. Робіт. Союз (8. відділ) $10 (за 1954).
Ню Брітен: Укр. Жіноча Організація $20 (за 1955 і 1956).
Ню Гейвен: По $10: о. С. Чомко, відділ УКК стейту Конн. (за 1955), Марія Рудницька, Олена Томоруґ.
Стемфорд: Д-р Василь Палідвор, $5 (за квартальник).
Шелборн Фоллс: Іван Михаляк $9.
Виллиментик: Марія Дарчин $10 (за 1955).

ДЕЛАВЕР:

Вілмінгтон: Михайло Дицьо $30 (за 1953, 1954 і 1955).
Нюарк: Андрій Богдан $10.

ДИСТР. ОФ КОЛОМБІЯ

Вашинґтон: Д-р Роман Кічоровський $30.

ІЛЛИНОЙС:

Шикаґо: Дмитро Дмитрів $65 (за роки 1950-1956 включно); Укр. Правосл. Парафія св. Софії $30 (за 1953, 1954 і 1955); Богдан Пожарняк (укр. радіо-година) $22 (за роки 1955 і 1956); по $20: Допомогове Т-во Укр. Жінок (за 1955 і 56 р), Галина Вюн (за 1955 і 1956); Михайло Сірий $15 (в тому $5 за відзнаку); по $10: Микола Антоняк, Марія Семянчук.
Гінсдейл: Д-р Анна Журко $10.
Медісон: Юрій Коробій $3.

КЕНТОКИ:

Луісвілл: Кирило Турин $10.
Меджестік: Франк Ватраль $5 (за 1955).

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: Теофан Процик $20 (за 1955 і 1956).
Куртіс Бей: Укр. Нар. Союз (81 відділ) $10 (за 1955).

МАССАЧУСЕТС:

Бостон: По $10: Михайло Франківський, Пластприят (за 1955), Укр. Нар. Союз (374 відділ) за 1955.
Кембридж: Михайло Чайківський $10.
Пітсфілд: ОДВУ $10.

МІШИҐЕН:

Бентор Гарбор: На писанку зложили: Михайло Куликовський $5; по $1: О. Езерський, Т. Коваль, В. Куцмида, В. Лизун, М. Одосіїв, Катерина Скепко, М. Свербінський, А. Вознюк.
Дітройт: По $10: Марія і д-р Петро Біланюк (за 1955), Петро Гончаренко, д-р Денис Квітковський, Василь Кузьмин (за 1955), Василь Маріяш, ОбВУА (за 1955), Микола Судар, Т-то старших віком українців (схід), Українська Гетьманська Організація (ч. 2, за 1955), Українсько - Американський Політичний Клюб (за 1955 р.), Українська Народна Поміч (162 відділ 1955), Укр. Нар. Дім (за 1956), УНСоюз (відділ 292 за 1955), Антін Животко.
Флінт: Укр. Робіт. Союз (271 відділ) $20 (за 1955 і 1956).
Гемтремк: Ярослав Андрушків $10.
Овк Парк: Д-р Зеновій Стельмах $20 (за 1955 і 1956).
Пінконінґ: Василь Заполюх $10.

МІННЕСОТА:

Сейнт Пол: Проф. Олександер Грановський $111 (за 1955 і 1956); по $10: Стефан Коцюба, Валентина Турукало.

МІЗУРІ:

Сейнт Люї: Д-р Зенон Храпливий $10.

НЕБРАСКА:

Омаґа: По $10: Михайло Депа, Михайло Дуркалевич, Михайло Ярош, Михайло Лобур, Василь Мазурик, Українсько - Американська Громада (за 1955), У.Н. Союз (356 відділ „Карпати" за 1955), Данило Огородник; За ювілейні відзнаки прислали по $1: Степан Хмура, д-р Б. Чехут, М. Депа, Мир. Кальба, Мих. Лобур, М. Ставничий, Волод. Столярський, П. Ващишин.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Бейон: А. Букшований $10.
Кемден: По $10: Лев Варило (за 1955), Петро Гасвський, Петро Кріль, Михайло Ковальчик, Никола Лапішка, д-р Іван Лазор, Иосиф Мазепа, Н. Н., Михайло Небелюк, Стефан Панасюк, Стефан Соловій, Іван Строчан, Володимир Терлецький, Евстахій Завойський; Микола Ромах $7.50 (за книжки і картки); по $5: Микола Хомик, Дмитро Завойський.
Картерет: Максим Осінчук $70 (за роки 1950-1956).
Кліфтон: По $10: Мирослав Галановський (за 1955), Василь Марущак (за 1955), Дмитро Рутецький.
Бавнд Брук: По $10: Галина Добуш, Григорій Добуш, Макар Сидоренко.
Елизабет: Василь Полевчак $10.
Гайленд Парк: Г. Петриченко $10.
Гіллсайд: „Просвіта" (Укр. Жіноче Т-во) $20 (за 1955 і 1956).
Гобокен: Василь Чорномор $10.
Джерзи Сіті: Іван Ковальчик $25; по $10: Волтер Ганн, Іван Цегельницький, Петро Джиджора, Михайло Вітер (за 1955) Юстина Левицька $5 (за 1955 р.).
Міточен: Стефан Дембіцький $10.
Нюарк: По $10: Матвій Чолій, Леонід Чировський, Теодор Гелемей, Михайло Гарасевич, Зенон Стефанів, Тимофій Школяр, Михайло Задорецький; Кость Степовий $5; за відзнаку вплатили по $1: М. Гарасевич, К. Степовий.
Пасайк: По $10: Степан Андрусишин (за 1955), д-р Теофіль Яворський, „Провидіння" (58 відділ), Теофіль Рудницький; Андрій Гойда $5 (доплата до 1951); Микола Леґедза $3.
Ратерфорд: Анттін Хухра $10 (за 1955).
Седл Ривер: Григорій Гупало $25.

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Григорій Федорончук $10.
Белльпорт: Євген Пиндичук $10.
Бронкс: Агафія Партика $12.
Бруклин: Василь Конкольовський $25; Сидір Тимяк $20; по $10: Д-р А. Архимович, Павло Біласюк, М. Коко, Микола Мороз (за 1955), Василь Мисив (за 1955), „Провидіння (197 відділ), д-р Степан Ріпецький (за 1955).
Боффало: Дмитро Яремко $10.
Коговс: Володимир Коник $25 (за 1955); Юліян Вачинський $10.
Іст Медов: По $10: Василь Діденко (за 1955), Анатоль Гончарів (за 1955), Яким Курчак (за 1955).
Іст Виллистон: Агафія Івах $5 (за ювілейну відзнаку).
Флошінґ: Ст. Лис $1.
Гемпстед: Василь Оріховський $10 (за 1955).
Гадсон: По $10: Іван Юськів (за 1955), Стефан Качуба (за 1955).
Джемейка: Микола Захарків $10.
Джонсон Сіті: Тадей Вацик $12.
Ленкастер: Громадяни з Ленкастер $46.46 (сума, що залишилась із ліквідації Українського Допомогового Комітету — прислав Трояновський Никола з Діпю, Н. Й.).
Менгетен: По $50: Д-р Михайло Пізнак, д-р Іван Макаревич; по $25: Іван О. Флис, Петро Ярема (додатково за 1952 і 1953); по $20: Об'єднання Українських Жіночих Організацій (за 1954 і 1955), Українське Лікарське Т-во (за 1955 і 1956), Український Золотий Хрест (Головна Управа за 1953 і 1954); по $10: Теодор Вагринівський, Филип Бермес, Фондація УВАН (за 1955), Михайло Губицький, Дамян Горячий, Роман Гуглевич (за 1955), Лідія Крушельницька, Леонтій Крушельницький, Євген Лициняк, Михайло Плахтій (за 1955), д-р Климентій Рогожинський, Союз б. Українських Політичних Вязнів (за 1955), Володимир Семенюк, Павлина Смеречинська (за 1955 р), Осип Стеткевич, Товариство бувших Вояків УПА (за 1955), ВУАН (за 1955), Михайло Ветухів (за 1955), Український Золотий Хрест (Гол. Управа за 1955), Іван Жуковський (за 1955); Антін Яцків $2.
Піксгілл: Андрій Астраб $10.
Річмонд Гілл: Микола Кобрин $5 (доплата до 1955).
Реґо Парк: Савчук Филип $10.
Рачестер: Відділ УКК $32.97 (решта прибутку з 22. січня) + $93.60 (з Свята в честь Шевченка) + $100 (прибуток з Українського Дня в Рачестер); Д-р Ст. і Ольга Сукованченко $50 (за 1955); УНСоюз (367 відділ. Запорозька Січ) $20 (за 1955); по $10: Федір Цеглярик (за 1957), ДОБРУС, Роман Домбчевський, Петро Дзьоба (за 1955), Антін Фолюсевич (за 1955), Ева Ґерула, о. Степан Городецький, Михайло Яремчук (за 1957), Григорій Кузів (за 1955), Дмитро Матковський, МУН (за 1955), Анна Пічак, Михайлина Пічак, Василь Попович, Союз Українок Америки (6. відділ за 1955), Ристислав Шутер (за 1955), Дмитро Висоцький, Михайло Зарецький (за 1955); Андрій Гора $5; Ст. Кричук $1 (за 1955).
Спіонк: Макс Хомицький $5.
Сиракюз: По $10: Григорій Базар, Юрій Ківерчук, Микола Клусик, д-р Михайло Семчишин, Тихон Трускало, Ігнат Зельський;
Ютика: Володимир Запаранюк $10; УНСоюз (489 відділ) $2 (доплата до 1956 р.).
Вайтстон: Катерина й Александер Кібюк $20 (за 1955 і 1956).
Вудгейвен: Осія Іванюк $10.
Йонкерс: По $10: Роман Чавс, д-р Григорій Чвартацький, Василь Мудрий, Захарія Обух (за 1955).

ОГАЙО:

Клівленд: Юліян Ґошуляк $30 (за роки: 1954, '55 і '56); по $10: Іван Дзюба (за 1955), Іванна Ґолембйовська і Василь Ґолембйовський (обох за 1955), д-р Іларіон Калиневич (за 1955), Степан Кікта, Михайло Курах, Константин Мельник, Мигмонт Олексин.
Коломбус: Михайло Маґора $10 (за 1955).
Толідо: Михайло Чорний $10.

ПЕНСИЛЬВЕНІЯ:

Аллентавн: ОДВУ (23 відділ) $10 (за 1955).
Батлер: Микола Костецький $15.
Карнеґі: ОДВУ $50 (за роки: 1952, '53, '54, '55 і '56); Дмитро Соломчак $5 (за 1956).
Честер: По $10: Володимир Кузик, Григорій Лебіщак (за 1955 р.), Євген Маршалок (за 1955), Зенон Михалевський, Петро Мисак (за 1955), Андрій Сальчаник (за 1955), Роман Завицький; Іван Витязь $5 (за 1955).
Кореополіс: Марія Танчак $5.
Ірі: Михайло Пеленський $25: По $10: о. Іван М. Чинченко Едвард Черкіс, Дмитро Вовк.
Гомстед: Андрій Романкевич $10 (за 1955).
Гаверфорд: Тома Гаврилів $10.
Джанетт: о. Петро Білон $20 (за 1955 і 1956).
Джонставн: Михайло Ґрисяк (старший) $3.
Ленкастер: Михайло Танський $10.
МекКіз Ракс: Українська Громада при греко-кат. Церкві Пресв. Діви Марії $25.
Ню Кастл: Юрко Роман $2.80 (за відзнаку).
Филаделфія: Теофіль Бак-Бойчук $25 (за 1955); Іван Гаврилів $25 (за 1955); по $20: Іван Харамбура (за роки: 1953 і 1955), Омелян Яремко (за 1955 і 1956); по $10: Параскевія Боднар, Федір Чабан (за 1955), Богдан Дубенко (за 1955), Ірена Гаврилів (за 1955), Юрій Гаврилів (за 1955), Теодозія Гаврилів (за 1955 р.), Стефан Голуб (за 1955 р.), Іван Лакуста, Об'єднання б. Вояків УПА (за 1955), Євген Остапович (за 1955 р.) Амалія й Іван Рубель (за 1955) д-р Софія Смішко, д-р Лев Смішко, Андрій Стадницький (за 1955), Олена Штогрин, о. Александер Трешневський, Антін Тишко (за 1955), УНСоюз (163 відділ), УНСоюз (397 відділ за 1955), Ілько Журба; Антін Швак $2 (за ювілейну відзнаку).
Феніксвілл: А. Криса $1.
Пітсбурґ: Відділ УКК $58 (з доповіді інж. А. Кішки); по $10: Іван Вілонога (за 1955), Микола Юхнівський (за 1955), Иосиф Качурак, Ярослав Кубів, ООЧСУ (21 відділ за 1955), Євген Тимус (за 1955), Микола Турчин (за 1955); пані Кириченко $5.
Вілкіс Берри: Марія Борис $3 (за 1955).

ВИСКОНСИН:

Мілвокі: Антін Федорук $50 (за роки: 1951-1956); по $10: Михайло Євтушенко (за 1955), Микола Петренко (за 1955), Союз Українок (відділ за 1956), СУМА (за 1955); Василь Задоріжний $2 (за 1955).

ВІД УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

Сьогодня публікуємо до загального відома листи Платників і Жертводавців УНФонду, що прислали свій Національний Даток чи пожертви в часі від м. квітня по кінець жовтня 1956 року.

УСІМ ГРОМАДЯНАМ, ЩО ВИКОНАЛИ СВІЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ОБОВ'ЯЗОК, — ЩИРА ПОДЯКА.

Український Конґресовий Комітет Америки

ЛИСТА ч. 2 (По день 20 вересня 1956 р.)

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Енджелес: Степан Касперський $15; по $10: Дмитро Гаранджук, Володимир Шиленко.
Сен Бруно: Ф. і Ольга Шишка $10.
Сан Франціско: Відділ УКК $11.15; по $10: Галина Гриневич, СУА (62 відділ).

КОННЕКТИКАТ:

Бріджпорт: Відділ УКК $30.
Савт Порт: Українське Допомогове Т-во $10 (за 1955).
Стретфорд: Іван Козак $6.

ДИСТР ОФ КОЛОМБІЯ:

Вашинґтон: Остап Зенюк $10.

АЙДАГО:

Дікло: Андрій Філь $10.

ІЛЛИНОЙС:

Шикаґо: По $20: „Леви" (Т-во ніжної пилки за 1955), ОДУМ (за 1954 і 1955), „Провидіння" (55 відділ), д-р Іван Рудавський, д-р Євген Савчин (за 1955 і 1956), Союз Українок (36 відділ за 1955 і 1956); по $10: Нестор Филипович, Микола Гудз, Яків Галкин, Кирило Ільчишин, Ст. Козінчук, Михайло Лойовський, Осип Москалевич, Ксеня Плетак, Семен Станґрет; Михайло Малащук $8.
Ломбард: Антін Манек $10.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: Микола Вавриків $10.

МАССАЧЮСЕТС:

Гадлей: Іван Забавський $10 (за 1955).
Джемейка Плейн: По $10: Михайло Кисіль, Пелагія Кисіль.
Лудлов: УНСоюз (253 відділ) $20 (за 1955 і 1956).
Рокебюрі: Володимир Тутка $10 (за 1955).

МІШИҐЕН:

Дітройт: По $25: Д-р Павло й Ірена Джуль; по $20: Анна Левкут (за 1955 і 1956), Степан Левкут (за 1955 і 1956), Українсько - Американська Федерація Мішиґену (за 1955 і 1956), Українське Лікарське Т-во (за 1955 і 1956), Українська Мішиґенська Ліґа (за 1955); по $10: д-р Володимир Базалі, Володимир Ділик, Василь Керницький (за 1957), Михайло Малашок, Атанас Мілянич, Евстахія Мілянич, Іван Смерека; Е. Качнер $2.
Гемтремк: Гигорій Оленич $10.
Вайєндотт: Григорій Кузів $15.

МІННЕСОТА:

Міннеаполіс: ООЧСУ $20 (за 1955 і 1956).
Сейнт Пол: Олексій Петрів $11.

НЮ ГЕМПШИР:

Конкорд: Д-р Богдан Недільський $10; Євген Недільський $2; Софрон Недільський $1.

НЮ ДЖЕРЗІ:

Картерет: Петро Брикайло $10 (за 1957).
Седар Ноллс: Петро Галатий $10.
Кліфтон: УНСоюз (42 відділ) $10 (за 1955 і 1956).
Фордс: Лука Циктор $10 (за 1955).
Інґлиштавн: По $10: Іван Різник, Омелян Різник.
Ірвінґтон: Степан Федоровський $20 (за 1955 і 1956); д-р Мирон Стахурський $10.
Джерзі Сіті: Український Народний Союз $2,500; „Провидіння" (157 відділ) $20 (за 1955 і 1956 р.р.); по $10 Іван Чапляк, Василь Гіль, Микола Петришин, Ілля Щупляк, Василь Жуковський; Ольга Чехут $1.
Міллвілл: Українська Православна Громада при церкві св. Петра і Павла $20 (за 1955 і 1956).
Морріставн: По $10: Іван Докторук, Юрій Богославець.
Нюарк: По $10: Дмитро Вобеляк, Братство б. Вояків І. Укр. Дивізії УНА (за 1955), Василь Воробець, Стефан Рудий.
Ню Брунсвик: По $10: „Провидіння" (67 відділ), Юліян Тарнавський, УНСоюз (353 відділ за 1955).
Розелл: Богдан Загайкевич $10.
Савт Бавнд Брук: Архиєпископ Мстислав $10.
Трентон: Иосиф Сабат $10.
Вайнленд: Михайло Волощук $30 (за 1952, 1955 і 1956).
Вест Орендж: Володимир Сенежак $10 (за 1955).
Віппані: Петро Зятик $10; Василь Курило $5.

НЮ ЙОРК:

Амстердам: Петро Мажак $10.
Оборн: Відділ УКК $200 (прибуток з пікніку); по $10: Антін Царевич, Павло Грицько, Федір Купчинський, Роман Лемчак; по $5: Іван Король, Михайло Пінчак.
Бронкс: Докія і Василь Жук $15.
Бруклин: По $10: Микола Чепурківський, Микола Чулаєвський; Василь Мисик $2.
Боффало: По $10: Проф. О. Бережницький, Микола Бурак, д-р Юрій Яків, Микола Курляк, Дмитро Мацків, Микола Медвідь, Михайло Проценко (за 1955), Василь Райда (за 1955), Степан Шипилявий.
Гадсон: По $10: Конрад Гусак, Атаназій Райтер.
Гантер: Володимир Кобзяр $10.
Айслін: Теодор Джус $20.
Джексон Гайтс: Роман Олесницький $20 (за 1953 і 1956).
Мангеттен: Роман Волчук $25; по $20: Катерина і Корнель Пелешок, Тв-о б. Вояків УПА (за 1955 і 1956); по $10: Михайло Головатий (за 1955), Іван Гурик (за 1955), Сильвестер Процьків, Союз Українок Америки (1 відділ), Т-во Українських Правників, Дмитро Залізняк; Василь Тучак $5 (за 1955).
Оліен: Іван Озар $5.
Рачестер: По $30: УНСоюз (36 відділ Сестрицтво Пресв. Діви Марії за роки: 1953, '54 і '55), УНСоюз (217 відділ за роки: 1953, '54 і '55); Союз Українок Америки (47 відділ) $10 (за 1955).
Трой: По $10: Лев Гречаник (за 1955 р.), Марта Гречаник (за 1956).
Ютика: о. Саварин Дурбак $10.
Йонкерс: Д-р Василь Кіналь $30; Степан Шульган $10 (за 1957).

НОРТ КАРОЛАЙНА:

Джексонвілл: Михайло Сцьоцюрка $2.

ОГАЙО:

Кемпбелл: УНСоюз (218 відділ) $20 (за 1955).
Кентон: Теодор Бічук $10 (за 1957).
Клівленд: Українська Народна Поміч (125 відділ) $25; по $10: Василь Баранський, Дмитро Басалик, Ілярій Віжевський, Ольга й Євген Фік, Іван Росул.
Парма: Олена й Василь Мураль $50; Іван Войко $10.
Йонґставн: Відділ УКК $1,500 (з українського дня 12 серпня 1956). Жертводавці: по $5: Юрій Присташ, Петро Ґулич; по $3: Іван Доровський, Осип Войтович; по $2: Т. Фецеч, Юрій Варґулич, Петро Веселовський, Стефан Марчишин, Теодор Онишків, Василь Прокоп, Марко Семчій; по $1: Параскевія Бурак, Т. Войко, М. Бурий, Катерина Баґан, А. Бурий, К. Бульван, Юлія Бемеґча, І. Данильчак, Т. Дідовський, І. Данилик, А. Федунечко, З. Фарміґа, М. Чепак, Текля Ґела, С. Ґела, М. Ґудз, Лідія Гаргай, В. Гаврилко, Г. Гуменюк, В. Гринько, Е. Гнатів, Д. Голубець, І. Іванюк, Василина Іванюк, М. Іванчак, о. І. Кобат, С. Кралька, Т. Кулинич, І. Кравець, Марія Кладовна, П. Корочинський, В. Конишак, М. Коваль, М. Косач, С. Калка, С. Котонси, П. Ліщак, І. Ліщак, М. Лінинський, Г. Луць, Марія Малевич, М. Мушинський, М. Михович, М. Места, Марія Мусійчук, М. Нечепоренко, о. В. Олійник, І. Оришко, Д. Проць, Марія Періг, Дора Рапай, О. Рибалт, Ольга Сухар, І. Сенчишак, Т. Сенидяк, Катерина Сіка, д-р Р. Стахура, В. Стиранець, Марія Смерека, П. Савицький, А. Серпулка, І. Серпулка, Ст. Шпирко, М. Штинь, Микола Терлецький, Осип Ванджин, С. Василевич, Т. Войтко, Д. Войтович, Вачук, І. Вус, Д. Затварницький, В. Зубик; по $0.50: І. Бурий, В. Бородина, М. Дзядик, В. Косарич, С. Роган, Г. Сіка; дрібними $10.

ПЕНСИЛВЕНІЯ:

Аллентавн: По $10: о. д-р Володимир Левицький, Укр. Правосл. Церква Пресв. Діви Марії.
Арнольд: Укр. Амер. Горожан. Клюб $10 (за 1955).
Бервик: о. д-р Іван Біланич $10.
Брістоль: Ярослав Татомир $25.
Карнеґі: Микола Сивий $10.
Честер: Ілько Папасяк $10 (за 1955), УНСоюз (388 відділ „Запорожська Січ") $10.
Донора: УНСоюз (232 відділ) $10.
Форд Ситі: Роман Фундиґа $10.
Гаррисбурґ: Джордж Т. Веслій $10.
Ґрініч: Антін Кучмак $10.
Кінґстон: УНСоюз (169 відділ) $10.
Ню Кастл: Юрко Роман $25; Відділ УКК $16.35 (збірка).
Нортгемптон: Василь Андрусь $1 (за відзнаку).
Филаделфія: Т-во Українсько-Американських Горожан $40 (членська вкладка за 1955 і 1956); по $20: Ангела й Іван Ванах, „Провидіння" (193 відділ за 1955 р.), СУМА ім УПА (за 1955 і 1956); Ольга й Іван Карван $11; по $10: Ярослав Баглай, Кооператива „Базар" (за 1955 р.), Павло Білинський, Омелян Цегелик, Володимир Маєвський, Петро Мегик, Богдан Лівчак, Катерина і Дмитро Пасісвич (за 1957), Євген Рудий (за 1955), Іван Шеґда (за 1955), Михайло Караман $5 (у тому $2 за ювілейну відзнаку).
Пітсбурґ: По $10: Іван Фурсів, Іван Ментинський (за 1957), Григорій Саґан, Василь Шабатура.
Шарон: Михайло Лисогір $10.
Вайт Гейвен: Дмитро Гавелій $5 (за 1955).

ВІСКОНСІН:

Милвоки: Осип Мандзенко $10.

КАНАДА (Онтаріо):

Торонто: о. Антін Бабяк $10; Ірина Дувало $10 (доплата за 1953).

ЛИСТА ч. 3 (По кінець жовтня 1956 р.)

АРКЕНЗО:

Сеюловм Спрінґс: Степан Панкевич $10.

КАЛІФОРНІЯ:

Лос Енджелес: По $10: Н. Н., Олена і Мих. Тишовницький.
Сан Франціско: По $10: Ярослав Блищак, Юліян і Ольга Чато (за 1955 р.), Дмитро Дучинський, УНСоюз (486. відділ), Стася і Зенон Жизномирський.

КОЛОРАДО:

Денвер: Надія і Віктор Вінич $10.

КОННЕКТИКАТ:

Бриджпорт: Петро Бойчук $10.
Гартфорд: По $10: Параска Гіль, Степан Гарасимів, Петро Ковальський, Теодор Кукіль, Лев М. Любинський (за 1954 р.), Володимир Романів, Яким Романів, Роман Романишин, Михайло Сломяний, Степан Зеньчак; Василь Жизномирський.
Ню Гейвен: Олексій Козловський $10.
Норвіч: Мирон Техльовець $10.
Сеймур: Іван Дзядек $2.
Вилиментик: По $10: Михайло Хомій, Мирон Дмитраш, Андрій Федук, Василь Гірчиця, Іван Явірський, Іван Кость, Петро Лехман, Петро Майнич, Іван Олійник, Петро Осип, Ілля Попорис, „Провидіння" (відділ), Ілько Віґак.

ДИСТР. оф КОЛОМБІЯ:

Вашинґтон: Об'єднання Українців $10 (за 1955 р.).

ІЛЛИНОЙ:

Каламін Сіті: Мих. Долошицький $2.
Шикаґо: Іван Дужанський $65; по $20: Константин Богдан (за 1955 і 1956 р.), д-р Ярослав Музика (за 1956 і 1957); Іван Левочко $15; Н. Н. $11; по $10: Роман Бабяк, Роман Борисевич, Андрій Чубатюк (за 1955), Степан Дерень, Роман Добровольський (за 1955), Дмитро Дулин, Михайло Фесенко, Павло Гірняк (за 1955), Ігнатій Гладчук, Петро Горбовий, мґр. Олексій Кміцикевич (за 1955), Микола Лашенко (за 1957), Франко Мельник, Петро Маланчук, Іванна Менцінська, Текля Моніібович, Анна Михайлович, Дмитро Недовіз (за 1955), Дмитро Рудий (за 1955), Иосиф Рудий (за 1955), д-р Павло Сениця, Степан Щербак (за 1955), Теодор Урбан, Павло Запухляк (за 1955); Дмитро Ворсук $5 (за 1955); Юрій Небор $2.
Сісеро: Ева Меренків $2.
Джоліст: Ілько Горняк $10.
Скокі: Впр. о. Петро Понятишин $10.

ІНДІЯНА:

Ґері: Кирил Колосов $5.
Гантінґтон: Антін Тарадайка $10.

КЕНТОКИ:

Луісвіл: По $10: Ворис Шарий, Михайло Шарий.

МЕРИЛЕНД:

Балтимор: СУА (59. відділ) $20 (за 1954 і 1956).

МАССАЧЮЗЕТС:

Кембрідж: Володимир Смолинський $10.
Чикопі Фоллс: По $10: Володимир Федорів, Михайло Федорів.
Фейргейвен: Алек Гончарик $2.
Лудлов: По $10: Стефанія Стерпак, Іван Стерпак.
Пітсфілд: По $10: Алекс. Яремій, Михайло Мацюпа, Укр. Нар. Союз (відділ); Петро Терпак $2.
Рослиндейл: Л. Копистенський $10.

МІШИҐЕН:

Бентон Гарбор: Александер Вознюк $20 (за 1955 і 1956).
Дітройт: Петро Сенко $30 (за 1954, 1955 і 1956); Іван Шалко $20; Андрій Майстрик $15; по $10: Микола Воскрес, Адріян Крупський, ґен. Михайло Крат, Адам Лісікевич, Стефанія Лісікевич, Петро Лема, Евген Перейма, Іван Панчак, Иосиф Процюк, Василь Решетилович, Богдан Сторожук, Володимир Тустанівський; по $5: Евген Кордуба, Петро Міняйло.
Флінт: Український Народний Дім $10 (за 1955).
Оук Парк: Ірена й Остап Захарків $25.

(Продовження буде)

ПОЯСНЕННЯ ДО СВІТЛИНИ В БРОШУРІ УККА — „ІНФОРМУЄМО ПРО НАШУ ПРАЦЮ"

Фото-світлина на першій сторінці представляє українську участь на святкуваннях 70-ої річниці „Міс Ліберти" — Статуї Свободи — на острові Свободи, де буде уміщений Американський Музей Іміграції. Святочна Академія відбулася в неділю, 28 жовтня 1956 р. в природі. Українську громаду Великого Ню Йорку репрезентували: п. Ігнат Марчак, як представник Комітету Об'єднаних Українських Організацій міста Ню Йорку, з делеґацією Пластунів, на чолі з пл. сеньйором Титлою. На світлині зправа до ліва стоять: Пл. Сен. Титла, Казимир Гошко, Вол. Була, Богдан Гуглевич, Орг. директор Об'єднаного Комітету І. Марчак, Ліда Білик, Зоя Салик, Орися Шепарович, Віра Лащик, Дарія Сушків і Тамара Скоробогата. Українську делеґацію знято на телевізійний фільм.

ПОВІДОМЛЕННЯ

(Закінчення зі стор. 5-ої)

„Історія Буковини" (зачет)	100.00	
Праця д-ра Б. Галайчука (зачет)	150.00	572.50
		(б. 0.5%)

5. „УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК"

Платня редактора (проф. М. Чубатий)	2,199.96	
Авторські гонорарі за статті	1,031.50	
Переклади, коректа	869.00	
Друк і папір 4 чисел (10,600 прим.)	4,581.90	
Поштові оплати	819.43	
Канцелярійні приладдя	172.88	
Адресарі і експедиція	136.50	
Оголошення	16.00	
Видатки редактора	134.24	
10-ліття „Укр. Кварт.". індекс 1944-1954 (5,000 примірників)	1,350.85	11,312.76
		(б. 11%)

6. „УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ"

Платня редактора (В. Душник)	1,325.00	
Експедиція	360.00	
Переплетня	374.00	
Друк і папір 14 чисел (54,550 прим.)	2,601.58	
Поштові оплати	1,045.51	
Канцелярійні приладдя	318.35	
Адресарі	185.70	
Видатки редактора	153.53	6,363.67
		(б. 6%)

7. ДОТАЦІЇ

а) Америка:		
Пан-Амер. Укр. Конференція	4,162.50	
Шкільна Рада	4,000.00	
Наукове Товариство ім. Шевченка	500.00	
Українська Вільна Академія Наук	500.00	
Український Студентський Фонд	500.00	
Союз Українських Студентських Орг.	200.00	
Міжн. Жіноча Виставка, Укр. Відділ	150.00	
Українсько-Амер. Ветерани	100.00	
Ол-Американ Конференс ту комбат Комюнізм (як членська вкладка — крім постійного спонзорування її органу „Фрідом Фектс")	— — 100.00	
Американський Червоний Хрест	150.00	
б) Европа:		
Комісія Допом. Укр. Студент. (Кодус)	600.00	
Український Вільний Університет (УВУ)	500.00	
Нез. Асоц. Дослідн. сов. дійсности	250.00	
Центр. Пред. Укр. Еміґр. в Нім. (ЦПУЕН)	200.00	
Центр. Союз Укр. Студ. (ЦЕСУС)	200.00	
Укр. Сан.-Харит. служба (УСХАС)	150.00	
Укр. Техн. Госп. Інститут (УТГІ)	150.00	
Бібліотека ім. С. Петлюри, Париж	50.00	
Укр. Центр. Допомогове Об'єднання в Австрії (УЦДОА)	50.00	
„Обнова", Ювіл. З'їзд в Лондоні	100.00	
Українська Радіопрограма в Еспанії	100.00	12,712.50
		(б. 12.5%)

8. ІНВЕНТАР

Шафи, полиці, пишуча машина	421.28	421.28
		(б. 0.5%)

9. ЗБІРКИ ДО ЗВОРОТУ

Центр. Ком. сл. п. С. Петлюри	67.91	
ЗУАДК	543.20	
„Свобода" — „Веселка"	11.00	622.11

10. ЗВОРОТИ ЧЕКІВ

		294.50
РАЗОМ РОЗХОДИ		107,351.37
Готівка в банку на день 11 травня 1956		26,086.02
РАЗОМ		133,437.39

Розглядаючи працю Українського Конґресового Комітету Америки за минулий рік, мусимо навіть при найбільш гострій критиці ствердити, що У.К.К.А. при помочі досить мінімальних фондів виконав велику працю і добився поважних успіхів: зв'язки з американським світом, розсилка понад чвертьмільйона англійських видань, конґресових рекордів, квартальника, бюлетеню; участь у міжнародних і льокальних конференціях, акції в Сан Франціско і в Женеві; в наукових і політичних конґресах, з'їздах, конференціях; відкриття обох Палат Конґресу напередодні Роковин Актів 22 Січня Молитвами високих українських церковних достойників у намірені українського народу; проголошення Губернаторами Стейтів і Мейорами Міст „Українських Днів"; видання підручників для Шкіл Українознавства, допомога молодечим, харитативним, науковим і культурно-освітним організаціям.

Заслуга в цьому в першій мірі Централі У.К.К.А., Відділів, членських організацій та тих 8,255 свідомих, часами мало знаних, розсіяних по цілій Америці Громадян, що своїми скромними датками на Український Народний Фонд причинилися та вможливили цю працю.

Шостий Конґрес Українців Америки накреслив на біжучу каденцію пляни праці в усіх ділянках нашого життя: політичній, культурно-освітній і суспільно-політичній: затіснення зв'язків з американським світом, контакти з представниками народів в Об'єднаних Націях, отворення бюра у Вашинґтоні, видання в чужих мовах про Україну, мобілізація українських наукових сил для опрацювання джерельних, об'єктивних праць у чужих мовах про Україну, допомога Шкільній Раді в її праці над розбудовою Шкіл Українознавства та видання підручників, опіка над молоддю, організування мистецьких сил, хорів, ансамблів для зазнайомлювання з українською справою.

Ці завдання зможе виконати У.К.К.А. під умовою, що буде мати відповідні фінансові засоби, які він бере з української скарбниці — з Українського Народного Фонду. На жаль — у минулому році сповнили свій обов'язок тільки 8,255 Громадян. З того виходить, що тисячі наших свідомих Громадян не сповнили своєї громадської повинности, хоч мали й мають можливість це зробити. Не зробили своєї повинности очевидно зі шкодою для української справи.

Цей момент ми особливо підкреслюємо, бо дуже часто, при різних наших нагодах нарікаємо на всякі ворожі перепони, тоді, як насправді ми винні самі. Кожний з нас дуже добре знає, яку ролю в світовій політиці відограють З'єдинені Держави Америки, які великі можливості ми маємо та яка велика відповідальність лежить на нас, українцях, як частині нашого народу, яка опинилася поза межами Рідного Краю.

Тому ми віримо, що всі Українці і Українки Америки, що розуміють вагу і потреби Українського Конґресового Комітету Америки, не тільки самі вплатять Національний Даток, але вплинуть ще й на своїх кревних, знайомих, чи сусідів.

Пам'ятаймо, що Український Народний Фонд — це підстава всієї політичної діяльности Українського Конґресового Комітету Америки, його праці для допомоги Українському Народові в його боротьбі за визволення.

Ню Йорк, дня 10 червня 1956 р.

За Контрольну Комісію:

Іван В. Іванчук, в. р.
голова

Іван Винник, в. р
секретар

ЩЕ ПРО НАШІ ПЛАТІВКИ

„Українська музика може найбільше похвалитись перед іншими народами, бо ніхто з них не має хорових композицій подібного роду й такої цінности" — заявив проф. З. Неєдлі в рецензії на виступи Української Республіканської Капелі Кошиця в Чехословаччині. Ще Шевченко називав нашу пісню Господнім словом, а — що ця пісня є величезним пропаґандивним засобом, що вона є найтіснішим зв'язковим між українцями, розсіяними по всьому світі — це незаперечний факт! Одним із багатьох останніх доказів цінности української пісні є також те, що тут в Америці „Щедрик" Леонтовича, „Ой, не ходи Грицю" Ніщинського й „Іже Херувими" Бортнянського, а в Арґентині „Віють вітри" входять уже у склад музичних надбань цих країн.

Але кожному, хто має до діла з українськими авдиціями, впадає відразу в ухо велика неспівмірність між голосовим багатством у живому чи сольовому виконанні і тим, що він може почути на платівках. Наприклад що маємо на платівках з Капелі Кошиця.

Вже на еміґрації по 1945 році ми мали добрі хори, як хор Л. Туркевича, Струка, Городовенка, хори майже в усіх країнах світу, але нічого з них не лишилося і вся їхня праця, голосові вартості, навіть прізвища дириґентів — усе це з часом пропаде безслідно. Українська платівкова бібліотека найбідніша з усіх слов'янських, хоча українська пісня одна з найкращих! Правда, від 1950 року багато дечого видано. Можливих до використання українських платівок є тепер більш - менш 365 штук, отже стільки, скільки днів у році. Отже нічого дивного, що ці платівки в українських радіогодинах стають уже до знудження оклепаними, бо треба повторювати їх дуже часто, тоді як напр. відома нам керівничка одної чеської щоденної півторигодинної авдиції повторює свої платівки раз на 2 роки.

Ініціятива в цій справі повинна знаходити взаємну співпрацю контраґентів. Передусім від тих, що можуть щось дати продуцентові, отже від композиторів і від ліпших і більших хорів, від їх дириґентів і від самих хористів, від квартетів, солістів, оркестр і т. д. Бо, якщо фірма платівок звертається з пропозицією, а друга сторона не виявляє належного зрозуміння для утривалення музики і пісні (приступний гонорар за авторство й т. і.), то продуцент безсильний. Ось напр. за 6 років існування хору „Думка" маємо всього три його платівки. Це таки рішуче замало. Антін Рудницький, завсіди доброзичливий у порадах для радіо, на нашу радість виявив, що хор „Кобзар" та ще й із симфонічною оркестрою має охоту награти платівки. Зачуваємо, що будуть нові платівки наших солістів, як тенора Мельничина, відомого всім Мінського, Ганни Шерей, — і вони повинні стати прикладом для своїх товаришів...

Свою ініціятиву мусять проявити й видавці платівок. „Арка" з Ню Йорку у статті на тему платівок згадала про новий випуск стрілецьких пісень, також нові видавничі пляни повинен здійснити Ільчишин („Хвилі Дністра" у Клівленді, який видав гарні пісні Руснака і Скалі-Старицького), говорить про нові платівки п. Денисюк у Шикаґо, який має добру славу видавати добрі хорові пісні. Видавані платівки повинні бути під мистецьким оглядом на відповідному рівні (а не, щоб боліла від них голова — як писав Кошиць) і треба висилати по одній платівці нашим музикологам для рецензії — так, як видавництва розсилають для рецензій по одному примірникові кожної нової книжки. Добре було би на платівці зазначувати прізвище музичного керівника-дорадника, що відповідає за платівку (щоб не появлялися такі курйози як альбом „Ой не ходи Грицю"). Можливе, що тут могло би прийти з допомогою продуцентам Т-во Українських Музик, про яке писав проф. Недільський, — якщо воно зорганізувалося б.

Що видавати? На це повинні в першу чергу відповісти наші музикологи. Треба нових пісень, нових речей, отже не лише давніх, але й сучасних композиторів і виконавців. Напр. ми часто подаємо вісті в радіо про успіхи І. Маланюк, Л. Зюбрак, Сахно-Климець, Донни Гресько, Максимовича та інших і слухачі слушно домагаються заграти їм для ілюстрації хоч одну платівку у виконанні тих мистців, але, на жаль, знову та сама історія — нема їхніх платівок. Чи ці платівки будуть награні аж тоді, коли їх виконавці постаріються? Нас часто питають слухачі: Чому з „Гуцулки Ксені" нічого не награно на платівки, і подібних питань можна ставити багато.

Бо є в нас добрі нові хори (згаданий хор „Кобзар", хор проф. Гнатишина) й талановиті композитори, що шукають і чекають на видавців (комп. Фоменко, Весоловський для легкої музики й багато, багато інших). Самозрозуміле, на кожній платівці повинно бути зазначено ім'я і прізвище композитора, автора й виконавця, бо в нас виходять не раз платівки навіть без подання композитора та автора. Дуже помічна була докладна стаття д-ра Вирсти про „Українських музик у Парижі". Також дуже корисний був огляд сучасної музичної творчости д-ра І. Витвицького. Дуже придався б огляд світової музичної творчости з увагою на українські елементи у чужій музиці, походження композитора чи виконавця і т. п., щоб можна було ті речі ввести до українських радіо - передач.

Наші видавці мусять увійти у зв'язки з великими фірмами й постаратись пропхати українські платівки в їхні каталоги, бо напр. навіть платівок хору Бандуристів нема в жаднім порядним каталозі (Ар Сі Ей Віктор, Коломбія чи інші), тоді, як платівки хору Жарова поміщені в усіх подібних каталогах. Наслідок браку українських платівок у тих каталогах є такий, що чужі фірми заявляють, що ніякі українські платівки не виходять (крім совєтських) і особи, які є поза українськими осередками, про такі платівки нічого не знають.

Взагалі платівки, як і книжки треба зручно кольпортувати, бо при американському темпі життя дуже часто заінтересовані не мають часу самі за ними шукати. Так напр. ще в 1953 році вийшли платівки вид. А. Мірошником в Австралії, але нам ще досі не вдалося їх дістати. Таксамо читаємо, що появилися пісні в виконанні Є. Завицької і потрібні релігійні пісні Візантійського хору в Голляндії, але знову не можна їх тут дістати.

Остання справа. Щоб оживити музичне оформлення українських радіоавдицій, які в цілому світі виконують колосальну інформаційну і пропаґандивну ролю, треба впровадити за прикладом інших награвання на звукову стрічку. Напр. часто читаємо про концерти в Ню Йорку, читали ми про симфонічний концерт української музи-ки в Дітройті (Б. Пюрка) і в Торонті, але ніхто не подумав про награння тих концертів та про запропонування стрічок українським радіопередачам. Такі награння на стрічки чи на м'які платівки рішуче повинні робити наші музичні Інститути з нагоди річних популярних своїх кращих учнів. Це була б сатисфакція для самих виконавців і для всієї нашої молоді, коли вона мала б змогу почути виконання своїх одноліткiв у Торонті чи деінде.

Ми подали свій голос до дискусії про українські платівки, щоб звернути увагу всіх зацікавлених на цю занедбану ділянку української культури.

Нова Українська Радіогодина в Шикаґо.

ФРАНКІВСЬКА ВИСТАВА З НЮ ЙОРКУ У ВІННІПЕҐУ

З нагоди ювілейної франківської сесії УВАН у Вінніпеґу відбулася дня 11 листопада ц. р. в УНДомі франківська виставка. Була вона частинно відтворенням подібної виставки в Публічній Бібліотеці в Ню Йорку а частинно новим матеріялом. Це останнє торкалося передусім рукописів І. Франка, що їх прислала на виставу пані Анна Франко-Ключко з Торонта.

Виставка була розміщена на трьох великих столах. Вміло розкладені експонати творили три частини, а саме: рукописи, матеріяли Нюйоркської Бібліотеки, нові твори й ілюстрації.

На фронтовій стіні висів портрет Івана Франка роботи пані К. Антонович, під ним лавровий листочок, що його заслужив великий поет своєю невтомною і багатогранною працею.

Серед рукописів були два листи Івана Франка до його дочки п. Анни Франко-Ключко, датовані: Львів, 3 лютого н. ст. 1915 і 24 березня 1915. Листи змальовують приватні справи дочки й батька й написані з батьківською теплотою слова. Почерк письма дуже відмінний від рукописів, які я досі бачив, письмо прямовісне, навзір друкованого. Мені здається, що ті листи писані кимось з Франкового оточення. Однак стиль і виклад думки свідчать про те, що їх диктував Франко. Там також була поштова картка з 1905 року, адресована до пані Анни Франко-Ключко. На ній красується Франків почерк письма. У цій частині була ще поезія „Блаженний муж", з 23. IV. 1905 і поезія-інтерпретація до Шевченкового „Великого льоху", „Ті Три ворони". Ця частина була скромна, бо зарепрезентована всього декількома рукописами, але вона притягала найбільше глядачів, що вперто розшифровували Франкове письмо, шукаючи в рядках безпосередньо ним написаної сили його безсмертного генія.

Матеріяли, прислані з Ню Йорку і дуже вміло підібрані і свідчать про високу культуру організаторів. Замітки до експонатів, писані англійською мовою з глибоким знанням справи, дають справжнє обличчя Франка, умовин, серед яких він жив і творив. Цікаво, що назви місцевостей, зв'язані з творчістю Франка, передані по-англійськи українською вимовою, в дужках подані ці ж назви в інших вимовах.

На цьому столі була метрика народження і хрещення Івана Франка, дана в Нагуєвичах. 5 червня 1926 року. Метрика — писана по латині. Мапа України, виготовлена п. Г. Колодієм, показує важливіші місцевості, зв'язані з життям Івана Франка. Там помічено Нагуєвичі, Дрогобич, Київ, Львів, Віденьь тощо. На листку бібліотеки знаходимо біографічні замітки про Івана Франка, писані англійською мовою. Життя поета поділено на періоди, що зв'язані з наростанням сил його таланту. Там знаходимо книжку поезій „Зів'яле листя", видану в 1923 році, „Ляс Микита", видану в Монтреалі 1953 року тощо.

Велике враження викликає передня сторінка часопису „Українське Слово" з 29 травня 1916 року, що повідомляє про смерть Івана Франка. З чорного обрамування цієї сторінки пробивається смуток. Повідомлення написане в глибоко патріотичному дусі, пов'язане цитатами з творчости Івана Франка.

Далі була книжечка переклад Франка „Вибір поезій" Карел Гавлічек Боровський.

На видному місці стара світлина пам'ятника Ів. Франкові у Львові, роботи Сергія Литвиненка. Вміщено також фотокопію першої сторінки „За соціялізм" із книжечки Франка „Катехизм соціялістичний".

При кінці цього стола були два листи від директора Нюйоркської Бібліотеки, проф. Джона Міша до проф. Яр. Рудницького. Дуже прихильний і приємний лист, написаний українською мовою, де проф. Міш заявляє: „Будемо завжди раді, коли могтимемо дещо зробити для поширення відомостей про українську культуру".

На останньому столі були розміщені видання Франкової творчости, що вийшла під Совєтами та закордоном. Там було також багато різних фотокопій — ілюстрацій до творів Франка.

Виставка в цілому зробила добре і приємне враження. Жаль тільки, що її оглянуло дуже обмежене число нашого громадянства. Тому, що виставка має багато цінних матеріялів про Франка по-англійськи, побажано було б повторити її у Вінніпеґській Публічній Бібліотеці й таким чином дати змогу нашим співгромадянам ближче ознайомитись з життям Франка, його творчістю і взагалі з культурними зусиллями українського народу.

Вол. Жила

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Закінчення вшанувань Франка.

Важко писати допис про вартісну імпрезу, для якої невелика заля „УНДому" була завеликою... Та годі продукувати лиш похвали громаді, яку до речі творять неструджені одиниці, але треба подавати правду. Отже на останній в серії святкувань роковин Франка концерт, в неділю 2 грудня 1956 явилося лиш 116 осіб, і т-во „Рідна Школа" мало дефіцит.

Програму почато Прологом з „Мойсея", який відчитав з-поза сцени інж. Р. Трешневський. Ред. Осип Новицький в довшім рефераті говорив про велич Франка, а пластунка Дарка Голубець і сумівка Лідія Швабінська ілюстрували промову відповідними деклямаціями з творів поета. Цей реферат закінчився франківським заповітом „Не пора", що його співали всі приявні. В другій частині концерту тенор Осип Марцинюк відспівав при акомпаніяменті інж. Ю. Яремкевича три пісні, а мадяр Йосип Рааб відіграв на скрипці з супроводом фортепіяну три в'язанки мелодій його краю. Інсценізація „Козака невміраки" у виконанні І. Палки з піснями хору „Дніпро", що з-поза занавіси доповнював гру на сцені, і спів національного гимну, закінчили програму. Сцену прикрашував бюст поета долота Архипенка, відлив якого стоїть на високім цоколі в Українськім Культурнім Городі в Клівленді.

Конференція з батьками.

1-го грудня відбулася в „УНДомі" чергова квартальна конференція учительства Курсів Українознавства т-ва „Рідна Школа" і батьків. Нарадою проводив дир. Михайло Ждан, а вечір виповнили: педагогічний доклад пані Скопляк, виміна поглядів, інформація секретара „РШ" інж. І. Фура про стан і потреби т-ва та „вивідівка" про поступи учнів. Курси мають у вісьмох клясах 160 учнів-учениць (перевага дівчат) і 12 вчителів, а навчання відбувається в суботу в піднайнятих і дорого оплачуваних приміщеннях школи Трімонт і Дому Мерріка, і через те шк. оплати і місячні вкладки 85 членів т-ва вистачають лиш на покриття 3/4 витрат. Приявні висловилися за підвишкою оплат з двох на три доляри. Нарада ще раз підтвердила незадовільний стан в навчанні дітей українознавчих дисциплін, а то і цілковите занедбання батьків дати своїм дітям знання рідної мови в слові та письмі.

Візитація.

2-го грудня перевів візитацію парохії св. Петра і Павла єпископ Кир А. Сенишин із Стемфорду. Цим разом прийом Владики не відбувся в головній церкві при 7-ій вул. на заході, але в каплиці авдиторії парох. школи в Пармі. Шкільні діти були приявні на Службі Божій о 8-й год. Співану Службу Божу правив сотрудник о. д-р Мирослав Любачівський, а проповідували парох о. прелат Дмитро Гресько і Преосв. Амвроз. Співав церковний хор під управою нового дяка Володимира Тритяка, скрипака і композитора, що переселився з Арґентини.

Погруддя Лесі Українки.

Жіночі організації міста Клівленду задумали уфундувати до Українського Культурного Городу погруддя Лесі Українки. Це був би новий пам'ятник в цім Городі побіч вміщених там в листопаді 1940 р. статуї св. Володимира і погрудь Шевченка та Франка та плякат Хмельницького й Грушевського на брамі. Організоване жіноцтво починає збірку між громадянством на ту ціль.

Відновлення церкви.

Українська кат. церква у Клівленді від вересня ц. р. є в стадії основного відреставрування і малювання. Ціла будова (з 1910 р.) одержує кращий вигляд. Парохія веде акцію для зібрання грошей на покриття поважних коштів віднови церкви.

Помалювання церкви в Лорейні

Маленька кат. парохія в Лорейні протягом цього року відмалювала свою церкву і надала їй ще більш вигляду української церкви. Малярські праці провів мешканець того ж міста маляр артист Юліян Воляннюк колишній дивізійник. Парохом церкви є о. д-р Володимир Пеліх.

Степан Кікта.

Йонкерс, Н. Й.

Посвячення Конвенту.

Нова парохіяльна школа, як вже має дитячий садок, першу другу та третю кляси та наразі виховує коло сотки дітей, потребувала конче сестер-учительок і відповідного приміщення для них. В короткому часі і в американському темпі вдалося нашій парохії збудувати конвент для сестер-учительок зараз при церкві та школі. Кошти будови виносять коло $70,000.

Посвячення цієї будови довершив 22 листопада Кир Амвросій, єпископ Стемфорду, при співслуженні численно запрошеного Духовенства. Громада наша, і шкільна молодь, в імпозантній скількості вітала свого Архипастиря та взяла участь в Богослужбах і в акті посвячення.

На протязі 6-ох років наша парохія під проводом Впр. о. В. Клоса, декана новоствореного Нюйоркського Деканату, потрафила збудувати дві величаві будівлі коштом майже пів мільйона долярів, сплативши з того 75% заборгованостей та затягнувши морґедж тільки на 25% загальної вартости. Це було можливе тому, що примірна парохія й громада гармонійно та віддано співпрацюють.

С. У.

ПЕЙПІНҐ ПОВЧАЄ МОСКВУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Стаття китайської газети закінчується образним порівнянням політичної ситуації в світі з розбурханим морем, по якому, зібрані в одному човні, пливуть „усі соціялістичні країни, всі соціялістичні партії і всі соціялісти". Єдність, єдність і єдність! — гукає Пейпінґ, звертаючись з гострою пересторогою до Москви. — Тільки єдність нас врятує! Але єдність, яка була в комуністичному світі за Сталіна, вже неможлива. Обручі, що їх натягнув був на комуністичну бочку Сталін, не витримують тиску і тріскаються. І про це свідчить, зокрема, менторський тон колись слухняного й покірного Пейпінґу, який повчає Москву такими словами, нав'язуючи їх до нової кремлівської політики: „Не вживати необдуманих, глупих заходів, які не беруть під увагу наслідків і не дозволяють уже відійти назад, — заходів, які порушують солідарність у справі міжнародного соціялізму, не викликати внутрішніх конфліктів і не порождувати розколу!"

Нинішня коньюнктура в комуністичному світі така, що московські диктатори задля збереження „єдности" змушені не тільки мовчки вислухувати нотації Мао Тсетунґа, але ще й передруковувати їх у „Правді", як міродайні коментарі до своїх власних помилок.

В. С-ко

● **Лондонська Філармонійна Оркестра** виступатиме 18 ц. м. на великій мистецькій імпрезі в користь мадярських утікачів. Одним з безплатних учасників цієї імпрези буде 56-річний найславніший американських музика й дириґент джезової оркестри, ніґер Луїс Армстронґ, який для цієї цілі поїде до Лондону.

„ДУМКА" ВИСТУПИТЬ ЗНОВУ З КОНЦЕРТОМ

Український хор „Думка" виступить після довшої перерви знову з власним концертом, тим разом при співучасті співачки Метрополітальної Опери п. Шарльоти Ордассі-Баранської й оперового співака п. Володимира Баранського. Концерт відбудеться 9-го грудня 1956 р. в Stuyvesant High School в Ню Йорку.

Українці Метрополітальної Округи будуть мати змогу почути українські та інші пісні в мистецькому виконанні того хорового ансамблю, якому критик „Ню Йорк Таймсу" заповів три роки тому світле майбутнє, та відомих уже в мистецьких колах — нової зірки Метрополітальної Опери, п. Шарльоти Ордассі-Баранської та співака Опери Ля Скаля, п. Володимира Баранського.

● **У Патерсоні, Н. Дж.,** невідомі вандали закралися вночі до новозбудованої школи і спричинили шкоди на 7,000 долярів. Вони попалили м'ячі в руханковій залі, поплямили чорнилом кляси і знищили 46 столів.

● **У Луїсвіллі, Кентокі,** злодії вкрали з нафтоналивного автомобіля 600 ґальонів ґазоліни вартости 192 доляри.

ВІСТІ З УВАН

Ню Йорк. — В суботу, 8-го грудня 1956 року о 7-мій год. веч. в приміщенні Академії при 11½ Вест 26 вул. відбудеться засідання Секції Античної Історії, на якому доктор Неоніля Кордиш-Головко зробить доповідь на тему: „Питання про матріярхат по матеріялах етнографії та археології". Вхід вільний.

Український Народний Університет
В СУБОТУ, 8-го ГРУДНЯ 1956 Р.
о годині 8-ій вечора
в залі Літ. Мист. Клюбу, 149 — 2-га Евеню, в Ню Йорку
— відбудуться —
СВЯТОЧНІ СХОДИНИ
ПРИСВЯЧЕНІ 700-РІЧЧЮ ЛЬВОВА.
В програмі виступлять: Д-р В. Домбровський, Д-р Я. Гриневич, І. Керницький, В. Повзанюк.
Запрошується Українське Громадянство до ласкавої участи.
Управа УНУ

Увага! Джерзі Ситі й околиці! Увага!
АМАТОРСЬКИЙ ДРАМАТИЧНИЙ ГУРТОК СУМА — ООЧСУ в Джерзі Ситі
відіграє
„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ..."
нар. драму на 5 дій зі співами М. Старицького
в неділю, 9-го грудня 1956 р.
(SUNDAY, DECEMBER 9, 1956)
в ALL SAINTS HALL, corner Whiton & Lafayette St.
Початок о годині 6:30 вечором. Вступ $1.00
Ввесь дохід з вистави призначений на будову Укр. Нар. Дому в Джерзі Ситі.
Просимо Українське Громадянство про численну участь.

КРУЖОК ПРИЯТЕЛІВ ПЛАСТУ В НЮАРКУ, Ню Джерзі
повідомляє, що
в суботу, 9-го лютого 1957 р.
о годині 8-ій веч.,
в залі Укр. Централі, 180 William St., в Нюарку
— влаштовує —
ТРАДИЦІЙНІ ВЕЧЕРНИЦІ
Проситься всі Організації в Нюарку та околиці по можности здержатися від улаштовування інших імпрез в цьому дні.
Управа Кружка Приятелів Пласту в Нюарку, Н. Дж.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

● ПОВІДОМЛЕННЯ ●

Окружна Рада Союзу Українок Америки у Филаделфії
влаштовує
В НЕДІЛЮ, 9-го ГРУДНЯ
о год. 4-ій по пол.
ВЕЧІР СПОГАДІВ
про
ІВАНА ФРАНКА
Промовлятиме Кекилія Ґардецька
на тему:
„ІВАН ФРАНКО У КРИВОРІВНІ"
в Домі СУА при 909 Н. Френклин Стріт.
Гостям раді.

Просимо Вп. Учительський Збір, Учениць та Учнів колишньої Української Народної Школи імени Митрополита Андрея Шептицького в Реґенсбурґу, Німеччина, надіслати свої точні адреси для встановлення з нами зв'язку. Ближчі інформації подамо листовно по одержанні аддреси.

Юрій Теодорович, кол. управитель школи
Юрій Яримович, кол. вчитель
842 N. Hoyne Avenue
Chicago 22, Illinois

Українські Часописи в Західній Европі, Південній Америці та Австралії просимо про передрук.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ. УВАГА!
В кожну суботу (від 8 до 29-го грудня 1956)
в годинах від 1-3 по полудні.
в Українській Централі при 180 Вільям вул., в Нюарку, Н. Дж. — відбудеться
КУРС ТОВАРИСЬКИХ ТАНКІВ ДЛЯ МОЛОДІ
(вальс, танго, фокстрот, свінґ і т. д.)
під керівництвом п. МАРІЇ ЗАДОРОЖНОЇ
(що провадить танкові курси з рамени Союзу Українок в Ню Йорку).
Оплата за курс 10 дол.
Додаткові зголошення в суботу, 8-го грудня о годині 12:30 перед початком курсу в Укр. Централі, 180 William St., Newark, N. J.

ШОСТІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
КРУЖКА ПЛАСТПРИЯТУ при ПЛАСТОВІЙ СТАНИЦІ в НЮ ЙОРКУ
відбудуться
в суботу, 22-го грудня 1956 р.
о годині 6-ій веч.
в Пластовій Домівці при 144 Друга Евеня в Ню Йорку.
Просимо про численну участь Батьків Пластової Молоді, всіх Пластових Приятелів та всіх Українських Громадян.
Управа Кружка Пластприяту

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10¢ за виготовлення нової адресової клішi, а членам УНСоюзу ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

Зі Спорту

„СТРІЛА" — ТРЕНТОН — „ГЕРМАНІЯ" — КЕМДЕН
3:0 (1:0)

В дні 2 грудня 1956 р. ланка копаного м'яча УСТ „Стріла" розіграла мистецькі змагання з німецькою дружиною „Германія" — Кемден, Н. Дж. Виграючи треті з черги змагання „Стріла" стала в табелі гор трентонської ліґи на другому місці. Змагуни „Стріли" значно себе підтягнули, в чому велика заслуга тренера ланки п. Василя Босого з Нового Йорку, який не жаліючи труду кожного тижня приїздить до Трентону, щоб тренувати „Стрілу". Вже другі змагання „Стріла" розіграла під воротами противника, який цим разом був досить сильний і підсилений новими змагунами. В п'ятій хвилині гри А. Довбня з гарної подачі Смірнова здобуває ворота противника. Противник сильно боронив ворота й тому перша половина кінчається 1:0 для „Стріли". В другій половині один з найкращих ґолів був з гарної комбінації Козак-Кучер-Мицик; Останній сильним і не до оборони стрілом умістив м'яч в сітку противника. Треті ворота здобув Смірнів, який пробився через оборону і з дуже короткої віддалі вбив м'яч у сітку. Склад „Стріли": Крижанівський, Кузьмич, О. Сеник, Козак, Сурма, Кулаків, Довбня (Кучер), Смірнів, Маркевич, І. Сеник, Мицик. Глядачів коло 150.

Е. Г.

СТАН ТАБЕЛІ НА ДЕНЬ 2 ГРУДНЯ 1956

Назва клюбу:	Кількість гор:	Виграно:	Зремісовано:	Програно:	Здобуті точки:
Ст. Міхаельс	9	8	1	—	17
СТРІЛА	9	6	1	2	13
Гайставн	9	6	1	2	13
Лідеркранц ч. 1.	9	5	1	3	11
ГААК	9	3	—	6	6
Буена	9	3	—	6	6
Германія	9	2	1	6	5
Лідеркранц ч. 2	9	—	1	8	1

КНИЖКИ В ПЕРЕДПЛАТІ

В. Грінченко: **Словар української мови.** Київ, 1909.
І. Шаровольський: **Німецько-український словник.** (Біля 25,000 слів). 540 сторін.
Вадим Модзалевський: **Український родословник, 4 томи.** А-С Київ 1908-1914. 2,988 сторін.
Б. Грінченко: **Література українського фольклору.** (1777-1900). Чернигів 1901. (Бібліографічний покажчик). 322 сторін.

Приймається негайні зголошення на передруки цих книг частинними випусками тільки від передплатників. Ціна одного частинного випуску одної книжки 1 доляр. Передплати на кожну книжку зокрема.

O. KARASZKEWYCZ
Post Office Box 196, Jersey City 3, N. J., USA

ВИЙШЛА З ДРУКУ нова наукова праця проф. В. ЧАПЛЕНКА
„УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРНА МОВА, ЇЇ ВИНИКНЕННЯ Й РОЗВИТОК",
328 ст. Це історія нової української літературної мови, що силою наведених у ній фактів підводить читача до зрозуміння сучасного стану української літературної мови. Потрібна мовознавцям, учителям, письменникам і всім тим, хто користується українською літературною мовою та цікавиться її розвитком.

Ціна — 5 дол. — Замовляти:
"SVOBODA" P. O. BOX 346, JERSEY CITY 3, N. J.

„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР"
Д-ра А. Т. КІБЗЕЯ
Нове доповнене, виправлене видання. Книжка охоплює всі недуги і подає способи їх лікування.
„УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР" В КОЖНІЙ УКР. ХАТІ!
Ціна $6.00.
Замовлення з належитістю надсилати:
"SVOBODA", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори С-ва Любов, Від. 37, відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 3-ій по пол., в УНДомі, 214-216 Fulton St. Буде річний звіт уряду і вибір уряду на 1957 р. та інші важні справи до полагодження. — А. Гнатюк, секр.

МЕНВІЛ, Н. ДЖ. — Т-во ім. Т. Шевченка Відд. 349 відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 2-ій по пол., в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; В. Ясіновський, кас.; М. Лісний, секр.

ГАДСОН, Н. Й. — Б-во св. Йосафата, Відд. 477, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 9-го грудня в парафіяльній залі, зараз по Службі Божій. Проситься про численну участь всіх членів. — М. Драгущак, секр.

ГАМТРАМК, МИШ. — Річні збори Т-ва ім. М. Шашкевича 94 Відд. відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 1:30 по пол., в залі У. Д. Клюбу, 2376 Грейлінґ. З огляду на дуже важні справи до рішення, присутність кожного члена обов'язкова вислухати звіту членів Управи, контрольної комісії і вибрати нову Управу на 1957 р. — М. Борискевич, пр.; В. Борискевич, фін. секр.; М. Онисько, кас.; М. Мандрух, рек. секр.; контрольна комісія: Т. Сидомир, М. Шаран, Т. Майструк.

КЛІФТОН ГАЙТС, ПА. — Відд. 128 повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 1-ій по пол. в українськім клюбі. Проситься всіх прийти. М. Глова, предс.; І. Швець, секр.

ДІТРОЙТ, МИШ. — Т-во Запорозька Січ Відд. 75 повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 9. грудня, о 1-ій год. по пол., в У. Н. Домі, 4655 Мартін. Проситься прийти, є справи до полагодження і буде вибір нового уряду на 1957 рік. Довгуючих проситься вирівняти свої залеглі вкладки на зборах. — Р. Вазик, предс.; П. Рогатинський, фін. секр.; І. Слупецький, кас.; В. Зубар, рек. секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори У. Н. Дому, 316 Відд. відбудуться в четвер, 13-го грудня, о год. 8-ій веч. Крім звичайного порядку нарад є ін. важні справи до вирішення, тому присутність усіх членів є вимагана. Річні збори і вибір нових урядників відбудеться в суботу, 22. грудня 1956 р. — Управа Т-ва.

БОСТОН, МАСС. — Річні збори Т-ва ім. Є. Коновальця Відд. 238 відбудуться в неділю, 9-го грудня, в церковній залі 136 Arlington St., зараз по Службі Божій. Хоч раз у рік члени повинні обов'язково явитись на зборах своєї організації, вислухати звітів із цілорічної праці Управи та вибрати уряд на рік 1957. До ухвали будуть важні точки на денному порядку. Пригадується членам, які не платять на час, пам'ятати, що секретар мусить вислати всі гроші до 25 грудня. — П. Мороз, предс.; П. Попович, кас.; І. Сілінський, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Т-во Клюб Поступовий Відд. 70 повідомляє, що останні місячні збори цього року відбудуться в середу, 12-го грудня, о год. 7-ій веч., при 433 Hoboken Ave. Тож пригадуємо вирівняти свою вкладку за цей рік. — І. Патуляк, предс.; П. Костик, секр.

ГЕРКІМЕР, Н. Й. — Відділ 192 повідомляє всіх своїх членів, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться в неділю, 9-го грудня, о год. 2-ій по пол., в У. Н. Домі. Буде вибір уряду на 1957 рік і є дуже важні справи. — Я. Сенишин, предс.; В. Селецький, кас.; М. Політило, секр.

✝

В СУБОТУ, 8-го ГРУДНЯ 1956, о год 6:30 веч.
в гр. кат. Церкві св. Юра в Ню Йорку буде відправлена
ПАНАХИДА
по бл. п. пластунах сеньйорах
Д-рі Богданові Чехутові
і
Д-рі Євгенові Юлієві Пеленському
Після панахиди о год. 7-ій веч., в Пластовій домівці при 2 Еве., під ч. 144
відбудуться
ПОМИНАЛЬНІ СХОДИНИ
присвячені пам'яті обох Покійників, до участи в яких запрошує усю українську громаду, а зокрема Родину Покійних, Стриян та пластову молодь і сеньйорат
ЗАГІН ЧЕРВОНА КАЛИНА
5 КУРІНЬ ПЛАСТУНІВ СЕНЬЙОРІВ
23 КУРІНЬ СТАРШИХ ПЛАСТУНІВ

У піврічницю дня трагічної смерти Покійного Мужа, Тата і Дідуся
бл. п. Івана Антоновича Батюка
В СУБОТУ, 8-го ГРУДНЯ 1956 Р.,
о годині 10-ій рано буде відправлена
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА,
в Церкві св. Вознесення
при 675 південь 19-та вул., Нюарк, Н. Дж.
Просимо всіх Знайомих, Друзів та Приятелів взяти участь в Богослуженні.
Дружина Покійного
КАТЕРИНА БАТЮК

РІЗДВЯНІ КАРТКИ
в кольорах з гарними українськими святочними побажаннями.
Картки виготовлені на підставі оригінальних взірців знаних українських артистів-малярів по 10 цт. шт., з ковертами.
З релігійними взорами 12 за $1.00.
Замовлення просимо слати враз з грішми до:
"SVOBODA", P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

✝

Посмертна Згадка

СЕМЕОН НОВАК, довголітній член У. Н. Дому, 316 Відділу УНСоюзу в Рачестер, Н. Й., помер 27-го листопада 1956 р. Покійний народився 27-го серпня 1887 р., в селі Лучинцях, рогатинського повіту. До УНСоюзу вступив 12. січня 1916 р. Залишив в смутку сина Івана, доньку Анну, чотири внуки і брата Василя. Похорон відбувся 30. листопада з похор. заведення до укр. кат. церкви св. Йосафата. Тлінні останки поховано на цвинтарі Holy Sepulchre. В. Й. П.!

ТАРЗАН, ч. 3784. Вирок.

"KOORA!" SHOUTED WARD. "THIS MAN THREATENS TO TAKE YOUR STRENGTH AWAY!" FEAR FLASHED IN THE NATIVE'S EYES -- THEN HE AND HIS ASSOCIATES SEIZED THE APE-MAN!

— Кура! — гукнув Ворд. — Ця людина погрожує відібрати вашу силу! — Жах спалахнув в очах тубільця... Потім він і його товариші вхопили мавполюдину.

— Так, Куро, його треба принести в жертву диявольському дереву!

— Про що ви говорите? — запитав Тарзан. Людина загротала. — Ви це побачите, мій нескромний приятелю... ви це побачите!